

KONFERENCA V MOSKVI

Jugoslovanska delegacija je prispela v Moskvo

Molotov sprejel podpredsednika vlade Kardelja in zunanjega ministra Simiča

Moskva, 4. apr. (Tanjug.) V sredo ob 9.20 po moskovskem času je prispela v vlakom v Moskvo delegacija FLR Jugoslavije s podpredsednikom Zvezne vlade Edvardom Kardeljem na čelu. V delegaciji so: namestnik šefa delegacije minister za zunanje zadeve Stanoja Simič, jugoslovanski veleposlanik v Moskvi Vladimir Popović, Mladen Iveković, dr. Milan Bartoš, dr. Jože Vilfan, Srdjan Prica in Vladimir Dedijer. Jugoslovanska delegacija bo razložila pred Svetom zunanjih ministrov stališče s pogodbo z Avstrijo, na kateri je Jugoslavija osebno zainteresirana.

Na postaji v Kijevu je sprejel jugoslovansko delegacijo minister za zunanje zadeve Ukrajinske SSR Manuilski, na postaji v Moskvi pa člani jugoslovanskega veleposlaništva. Od ministrstva za zunanje zadeve ZSSR so bili pri sprejemu navzoči namestnik ministra za zunan-

nje zadeve Malik, namestnik načelnika oddelka za balkanske države Vlasov, namestnik protokolnega oddelka Molokov in drugi. Pri sprejemu jugoslovanske delegacije so bili navzoči tudi člani diplomatskega zbora v Moskvi in predstavniki tiska.

Med inozemskimi novinarji ki zasledujejo delo moskovskega zasedanja Sveta ministrov, je veliko zanimanje za bližnji nastop jugoslovanske delegacije pred Svetom ministrov, posebno zaradi jugoslovanske zahteve po priključitvi Slovenske Koroške k FLR Jugoslaviji.

Podpredsednika ministrskega sveta FLR Jugoslavije Edvarda Kardelja in ministra za zunanje zadeve Stanoja Simiča je sprejel minister za zunanje zadeve ZSSR Vjačeslav Mihajlovič Molotov. Sprejemu je prisostvoval jugoslovanski veleposlanik Vladimir Popović. Koordinacijski komite, ki proučuje

vprašanje začasne politične organizacije Nemčije, je razpravljal o nalogah in sestavi svetovnega sveta pri zavezniškem kontrolnem svetu v Nemčiji in preciziral stališče delegacij glede teh vprašanj. Nato je po krajšem odmoru prešel na proučevanje začasne ustave Nemčije.

Namestniki min. izvorska ds.K ne Namestniki ministrov za zunanje zadeve glede Avstrije, ki so zasedali od 11. do 14.15 ure pod predsedstvom sovjetskega delegata Guseva, so nadaljevali z obravnavanjem nemške imovine v Avstriji. Namestniki so poverili ekonomskemu komiteju nalogo, da povzame rezultate razpravljanja o onem členu pogodbe z Avstrijo, ki se nanaša na nemško imovino v Avstriji. Vprašanje nemške imovine v srednjem delu Dunaja je bilo prepuščeno v razmišljanje namestnikom ministrov.

Delo Sveta ministrov v Moskvi SOVJETSKA ZVEZA PREDLAGA, DA SE AGRARNA REFORMA IZVEDE V VSEH CONAH NEMČIJE

Nemški vojni potencial naj bi se likvidiral do konca leta 1948

Moskva, 4. aprila. (Tass). Seji Sveta zunanjih ministrov z dne 3. aprila je predsedoval Molotov. Seja se je pričela s proučevanjem poročila posebnega komiteja, ki je bil ustanovljen, da prouči predloge, ki jih je dal zavezniški kontrolni svet v Nemčiji v svojem poročilu.

Molotov je predlagal amandement, da se v letu 1947 »zagotovi in izvede agrarna reforma v vseh okupacijskih conah Nemčije«. Sovjetska delegacija je zaradi preciziranja tega priporočila predlagala, da bi jo sprejeli v naslednji spremenjeni obliki:

»Zagotoviti v letu 1947 izvedbo in zaključek agrarne reforme v vseh okupacijskih conah Nemčije na ta način, da se vrne zemlja veleposelstvom-junkerjev kmetom, da se tako dvigne poljedelska proizvodnja v Nemčiji.«

Britanska, francoska in ameriška delegacija so se izrazile proti temu sovjetskemu amandamentu. Bevin je dejal, »da ni potreben. Bidault je dejal, da je položaj v francoski okupacijski coni tak, da ni mogoče izvajati agrarne reforme v velikem obsegu. Marshall je pripomnil, da »je položaj v ameriški okupacijski coni v tem pogledu zelo podoben francoski coni.«

Molotov je izjavil, da zaradi tega položaja sovjetska delegacija ne more vztrajati na svojem amandamentu, toda da upa, da takrat, ko bodo sprejeli sklep o agrarni reformi, ne bo nihče hotel pustiti ta sklep na papirju. Zato je treba zemljo zemljiških veleposelstnikov-junkerjev, ki so predstavljali glavne kadre nemških militaristov, resnično vrniti kmetom.

Sovjetska delegacija je prav tako priporočila združiti točko priporočil o sirjenju vesti in idej s točko o bistvenih človečanskih pravicah. V obeh točkah gre v glavnem za svobodo tiska in radia. Toda druga teh točk, kjer je govora o uspešnem jamstvu bistvenih človečanskih pravic, vstevši svobodo tiska in radia, se tiče samo bodočnosti — ko bo že izdelana ustava za vso Nemčijo. Ministri so vrnili te predloge posebnemu komiteju v ponovno proučevanje.

V Nemčiji naj se uvede proporcionalni volilni sistem

Ministri so razpravljali o točki, ki se nanaša na volitve v Nemčiji. V tej točki se predlaga kontrolnemu svetu, naj zagotovi Nemčiji volitve »na demokratičnih načelih splošnega, enakopravnega in direktnega ter tajnega glasovanja«. Sovjetska delegacija je predlagala, da bi dostavili, da se morajo volitve vsiti po proporcionalnem sistemu.

Ko je pojasnjeval sovjetski predlog je Molotov navedel kot primer rezultate volitev, ki so bile v britanski okupacijski coni Nemčije. Ker volitve niso bile izvedene po proporcionalnem sistemu, je socialdemokratska stranka, ki je na volitvah v britanski coni dobila 5,5 krat več glasov kot Komunistična partija, dobila 18 krat več mandator kot Komunistična partija. Na istih volitvah stazveza krščanskih demokratov in socialistična stranka dobili skoraj enako število glasov, vendar pa je prva dobila 1 in pol krat več mandator kot druga.

Iz teh dveh primerov je razvidno, kako ta volilni sistem moti pravo korelacijo med strankami. Zaradi tega smatra sovjetska delegacija, da bi bilo bolje ustanoviti v Nemčiji proporcionalni volilni sistem, ki se ga s uspehom poslužujejo v mnogih državah.

Bevin se je skušal izogniti odgovoru na vprašanje o volilnem sistemu v britanski okupacijski coni, sistemu, ki daje nekaterim strankam

Za svobodni razvoj sindikatov in demokratičnih strank

Nato so ministri proučevali priporočila, o katerih se niso sporazumeli. Diskutirali so o delu političnih strank in sindikatov. Sovjetska, ameriška in britanska delegacija so dale sledeči predlog: »Svet zunanjih ministrov potrjuje načelo svobodnega razvoja in delovanja demokratičnih polit. strank in svobodnih sindikatov v Nemčiji, enotno za vso Nemčijo.« Francoska delegacija je predlagala, da se potrdi načelo razvoja in delovanja demokratičnih političnih strank in svobodnih sindikatov v Nemčiji v vsaki deželi (Land) posebej.

Molotov je opomnil, da ima vprašanje, o katerem razpravljajo, pomemben značaj. Možnost delovanja demokratičnih strank in svobodnih sindikatov, enotnih za vso Nemčijo, ustreza želji širokih demokratičnih slojev. Če vzamemo demokratičnim strankam in svobodnim sindikatom možnost združevanja v vsej Nemčiji ne glede na njeno upravno razdelitev, bomo pahnili demokratične kroge v roke militaristom in »revanžerjem«, ki so v Nemčiji še zelo številni.

Kako bomo izvedli demokratizacijo Nemčije, če demokratičnim silam Nemčije ne dovolimo uresničiti osnovne pravice — pravico združevanja v Nemčiji kot celoti? Sovjetska delegacija smatra, da je to vprašanje treba rešiti v duhu predlogov, ki so jih skupno dale tri delegacije.

Toda Bidault je izjavil, da francoska delegacija vztraja na svojem stališču, ki ga je motiviral z dejstvom, da je še prezgodaj ustanovljati organizacije, ki bi bile enotne za vso Nemčijo.

znatno prednost pred drugimi, in poudaril o volilnem načinu in sovjetski okupacijski coni. Hkrati je poudaril, da govori kot demokrat in socialdemokrat.

Marshall je sporočil, da je na Bavorskem (ameriška okupacijska cona) ustanovljen proporcionalni volilni sistem. Izjavil se je za to, da bi pustili vprašanje proporcionalnega sistema neodločeno, dokler ga ne rešijo Nemci sami.

Bidault je poudaril, da proporcionalni volilni sistem v Franciji zelo pozitivno deluje. Hkrati je dejal, da je vprašanje proporcionalnega volilnega sistema v Nemčiji treba rešiti za vsako deželo (Land) posebej. Kar se tiče nemških parlamentarnih volitev, jih smatra francoska delegacija sedanjí fazi za nezaželjene.

Molotov je odgovoril na Bevinove pripombe in dejal: Prav je, da je Bevin poudaril, da je demokrat, še bolj prav pa, da je socialdemokrat. Pristaši demokracije morajo seveda štiti demokratični sistem državne uprave. Toda kadar pristaši demokracije izjavljajo, da cvete demokracija recimo v Grčiji, je to zelo domljivo. Zelo malo demokratov bi se strinjalo s tem. Molotov je ponovno poudaril, da je pomanjkanje proporcionalnega sistema v britanski coni privedlo do grobih kršitev pri razdeljevanju mandatov med strankami, poseb-

no pri zadnjih volitvah, ko je ena stranka dobila dva ali trikrat več mandatov. To je metoda umetnega prejemanja mandatov.

To stanje obstoja v nekoliko bolj originalni obliki tudi v ameriški coni, kjer stranke, ki dobijo manj kot deset odstotkov glasov, sploh ne dobijo mandatov. S takimi metodami in takim volilnim postopkom bomo slabo prispevali k demokratizaciji Nemčije. Vsi smo se sporazumeli o demokratičnih načelih, ki jih moramo izvesti v zvezi z volitvami v Nemčiji, je zaključil Molotov.

Ugotovili smo, da mora biti na volitvah glasovanje splošno, enakopravno in tajno. Samo vprašanje proporcionalnega sistema volitev ostane neodločeno. Izkušnja kaže, da ta sistem bolj točno izraža korelacijo demokratičnih sil, kot vsi ostali sistemi. Če pravijo, da ni prav vsiliti Nemcem nek sistem, je treba temu ugovarjati, ker načina volitev ne določajo Nemci, temveč okupacijske oblasti, od katerih je odvisen tudi volilni sistem, ki se bo izvajal v Nemčiji. Seveda mora nemško ljudstvo pri izdelavi ustave samo določiti, kateri volilni sistem mu najbolj prija. Toda danes bi bilo bolj pravilno uporabljati proporcionalni sistem, ker bi ta največ prispeval k demokratizaciji Nemčije. O vprašanju proporcionalnega volilnega sistema se nismo sporazumeli.

Po zaključitvi diskusije o poročilu posebnega komiteja, je dala sovjetska delegacija splošno izjavo, da bo njeno dokončno mnenje o poročilu posebnega komiteja odvisno od načina, kako bo ta dokument sestavljen v svoji celoti.

Likvidacija vojnega potenciala, kartelov in trustov

Sovjetska delegacija je stavila naslednji predlog o demilitarizaciji Nemčije:

»Izdelati do 1. julija 1947 načrt o likvidaciji nemškega vojnega potenciala in določiti rok najpoznejše konec leta 1948, do katerega je treba končati delo likvidacije vojnega potenciala in posvetiti posebno pozornost likvidaciji kartelov in trustov, v katerih so podljetja, ki so v zvezi z nemškim vojnim potencialom.«

Ko je Molotov stavil ta predlog, je izjavil, da sovjetska delegacija ne nasprotuje majhni spremembi tega datuma, ker so se pač nekatere delegacije izjavile za kasnejši termin za sestavo načrta za likvidacijo nemškega vojnega potenciala. Vendar bi pa želela, da bi bila ta sprememba minimalna, kajti brez tega je izdelava tega načrta v zamudi.

Bidault je izjavil, da ministri niso v tem vprašanju daleč od sporazuma. Predlagal je določiti naslednje faze industrijske demilitarizacije Nemčije:

1. Likvidacija tovarn prve kategorije (predvidene, da jih zavezniški takoj uničijo) se mora zaključiti do 1. decembra 1947.

2. Načrt proizvodne ravni nemške industrije je treba izdelati do 1. julija ali do 1. avgusta 1947.

3. Nov popis tovarn, v katerem bodo določene tiste, ki bodo ostale, in tiste, ki bodo premeščene na osnovi načrta za proizvodno raven nemške industrije, je treba izvršiti tri mesece po definitivni izdelavi tega načrta, t. j. do 1. oktobra ali 1. novembra 1947.

4. Likvidacijo tovarn, ki so v tovrstno dodeljene v drugo, tretjo in četrto kategorijo, je treba zaključiti v osmih tednih.

Nadaljevanje na 2. strani.

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Konferenca v Moskvi. — Ljubljana manifestira za priključitev Slovenske Koroške.
Odgovori Molotova na vprašanja ameriškega novinarja.
Pismo slovenskih rudarjev iz Labodske doline. — Monarholastične spekulacije. — Protesti proti krivičnim mejam.
Pomoč mladinskim delovnim brigadam. — Volitve v odbore OF. — Ljudstvo zahteva spoštovanje zakonov.
Iz življenja viničarjev. — Dopisi. — Fizikultura.

Veličastna manifestacija Ljubljane za priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji

TISOČGLAVA MNOŽICA JE OGORČENO PROTESTIRALA ZARADI PREGANJANJA IN OBSOJANJA SLOVENSКИH ANTIFAŠISTOV PO OKUPACIJSKIH VOJAŠKIH SODISCIH

Ljubljana, 4. aprila.

Nocoj se je zbralo prebivalstvo Ljubljane, da manifestira svojo odločno zahtevo po priključitvi Slovenske Koroške k FLRJ in da izrazi svoje ogorčenje nad postopanjem krivičnih sodnikov britanskega sodišča v Velikovcu. Pred sedežem Mestnega ljudskega odbora so se zbrale množice ljudstva s številnimi transparenti, ki so izražali zahteve slovenskega ljudstva po združitvi koroških Slovencev s slovenskim narodom.

Protestno zborovanje je otvoril predsednik MLO tovariš Fran Albreht, ki je v imenu ljubljanskega prebivalstva poudaril naše upravičene zahteve po Slovenski Koroški in izrazil odločen protest in ogorčenje nad postopanjem avstrofašističnih elementov in zapadnih reakcionarjev nad koroškimi Slovenci.

Nato je govoril sekretar mestnega odbora OF tovariš Maležič. Poudaril je, da so zločini, izvršeni te dni nad koroškimi Slovenci, sama nepregledna vrsta krivic, ki so jih že prizadeli slovenskemu ljudstvu na Koroškem. Med drugim je dejal: »Slovensko ljudstvo obsoja krivično obsodbo in izraza svoje globoko ogorčenje nad postopkom britanskega vojaškega sodišča.« Ob neprestanem vzklikanju in ostrih protestih zbranih množic ljubljanskega prebivalstva je izrekel zahteve vseh navzočih in vsega slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov: »Zahtevamo izpustitev koroških Slovencev, najboljših sinov slovenskega naroda in najodločnejših protifašističnih borcev za resnično demokracijo. Slovensko ljudstvo se ne bo nikdar prenehalo boriti za združitev vsega slovenskega naroda, nikdar ne bo prenehalo z bojem, dokler bo še kjer koli del slovenskega naroda, ki ne bo pod skupno streho.«

Za njim je govoril zastopnik JA tovariš podpolkovnik M. Ribičič, koroški borec. Končno je predsednik MLO tovariš Fran Albreht prebral resolucijo, ki bosta brzojavno poslani v Moskvo:

Šefu jugoslovanske delegacije tov. E. Kardelju — Moskva

Prebivalstvo glavnega mesta Ljubljane pošilja z množičnega zborovanja Tebi in vsej naši delegaciji iskrene pozdrave.

V dneh, ko bo Svet zunanjih ministrov razpravljal o Avstriji in s tem v zvezi o vprašanju naše Koroške, smo mi vsi s Teboj, tovariš Kardelj. Dobro se spominjamo Tvojih besed, »da se malemu narodu ni lahko prebijati skozi labirint laži in prevare, vendar smo trdno prepričani, da bo naša delegacija dostojno in prav tako dosledno kot v Parizu tudi sedaj branila našo pravico. Naj ves svet zve za teror, ki ga včerajšnji Hitlerjevi hlapci vrše nad protifašističnimi borci na Slovenskem Koroškem. Svet mora zvedeti za nove krivice, ki se gode za vezniški Jugoslaviji na račun tiste Avstrije, ki je dala Hitlerju deset-tisoče vojakov za borbo proti zavezniškom, ki je dala tisoče krvnikov za zadušitev veličastne borbe jugoslovanskih narodov. Prepričani smo, da boste tudi tokrat našli oporo pri naših iskrenih zaveznikih, kajti naše zahteve so pravične.

VELIKA MANIFESTACIJA ZA PRIKLJUČITEV SLOVENSKE KOROŠKE K FLRJ V KRANJU

Kranj, 4. aprila

Kljub slabemu vremenu se je zbrala velika množica Kranjčanov pred Sindikalnim domom, da manifestira in zahteva priključitev naše Koroške k materi Jugoslaviji. Ker se manifestacija zaradi slabega vremena ni mogla vsiti na prostem, je delovno ljudstvo Kranja napolnilo do zadnjega kotička dvorano Sindikalnega doma, da potrdi pravične zahteve po priključitvi naše Koroške. Ob navzočnosti našega zbranega ljudstva je zaigrala godba mesta Kranja državno himno, ki jo je spremljalo ljudstvo s

Preko Vas pozdravljamo vse naše resnične prijatelje, zlasti predstavnike velikega sovjetskega ljudstva.

Zivel tov. Kardelj, tolmač zahtev vseh jugoslovanskih narodov!
Zivela bratska Sovjetska zveza, dosledna boriteljica za pravice malih narodov!

Prebivalstvo glavnega mesta Ljubljane.

Svetu zunanjih ministrov — Moskva

Slovenska Koroška, ki je dolga desetletja bila izpostavljena najbolj grobim metodam potujčevanja in ki je pod oblastjo Hitlerja doživela strahotno preganjanje, je danes zopet predmet fašističnega terorja in nacionalnega zatiranja.

Odločno in glasno protestiramo pred vsem svetom proti krivicam, ki se gode našim bratom na Slovenskem Koroškem. Protestiramo, da so fašistični zlikovci na svobodi. Se več, da pod zaščito in s pomočjo zavezniških okupacijskih oblasti preganjajo borce proti fašizmu, borce za pravice slovenskega ljudstva.

Protestiramo proti kršenju osnovnih človečanskih pravic na Slovenskem Koroškem, proti temu, da se ovira delo tistih antifašističnih organizacij, ki so povedle ljudstvo Slovenske Koroške v borbo proti Hitlerju na strani zaveznikov.

Protestiramo proti varanju svetovne javnosti s tem, češ, da je Avstrija nudila odpor Hitlerju. Koroški Slovenci so bili v sklopu Hitlerjeve Avstrije edini, ki so se z orožjem v roki upirali nacistom. Nadalje pa so neizpodbitni dokazi in številke, ki govore o množičnem sodelovanju Avstrijcev pri zločinih, storjenih na Slovenskem Koroškem in sploh nad vsemi jugoslovanskimi narodi.

Zahtevamo spoštovanje etničnih načel! Zahtevamo, da se upošteva volja ljudstva, ki je prav zaradi grenkih izkušenj iz življenja v senzermski Avstriji trdno odločeno, da je obstoj Slovenske Koroške mogoč samo v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. S tem ciljem so se dvignili koroški Slovenci na upor in se vključili v sestav Narodnoosvobodilne vojske in Partizanskih odredov Jugoslavije. Ljudstvo Slovenske Koroške ne terja danes nagrad, ker je prelivalo svojo kri za skupno zavezniško stvar, terja pa svojo pravico, terja le tisto, kar si je samo z borbo priborilo.

Zahteve, ki jih je postavila naša vlada v svojem memorandumu, so neovrgljivo dokumentirane: za njimi pa stoji vse jugoslovansko ljudstvo. Mi, prebivalci Ljubljane, kot vsa Slovenija in Jugoslavija, ponavljamo danes samo besede našega velikega maršala Tita, da »vprašanje Koroške za nas ne bo likvidirano in odstranjeno z dnevnega reda vse dotlej, dokler ne bo nekega dne za nas pravično rešeno«.

Prebivalstvo glavnega mesta Ljubljane.

Zbrana množica je sprejela z velikim navdušenjem obe resoluciji in še dolgo potem manifestirala po ulicah.

Ljudska skupščina LRS se bo sestala 14. aprila 1947

Na ukaz Prezidija Ljudske skupščine LRS se sklicuje Ljudska skupščina LRS k I. rednemu zasedanju na dan 14. aprila 1947 ob 11. uri v ve-

liki dvorani Filharmonije v Ljubljani. O tem se obveščajo vsi ljudski poslanci Ljudske skupščine LRS. Predsedstvo Ljudske skupščine LRS.

Zakonodajni odbor in odbor za gospodarski načrt in finance Ljudske skupščine LRS se sestanejo dne 10. t. m.

Obveščamo ljudske poslance, člane zakonodajnega odbora in odbora za gospodarski načrt in finance, da se sestane oba navedena odbora k seji dne 10. t. m. ob 11. uri dopoldne v prostorih

Predsedstva Ljudske skupščine LRS. Člani imenovanih odborov bodo prejeli še posebej osebno vabilo za sejo. Predsedstvo Ljudske skupščine Ljudske Republike Slovenije

Odgovori Molotova na vprašanja ameriškega novinarja Stella

Moskva, 4. aprila. Tass poroča: Odgovori sovjetskega ministra za zunanje zadeve Vjačeslava Molotova na vprašanja ameriškega novinarja Johanesa Stela:

Ali smatrate, da bodo ameriški predlogi o politični organizaciji Nemčije privleli do razkasanja te dežele?

Taka nevarnost obstoji.

Kakšne bi bile po vašem mnenju posledice takega sklepa?

Posledice takega sklepa bi bile nezaželene, ker bi lahko nudile nemškemu militarizmu in maščevalcem možnost, da vzamejo v svoje roke stvar združene Nemčije, kot je bil to na primer slučaj za časa Bismarcka.

Ali smatrate, da je mogoč kompromis med ruskim predlogom o enotnosti Nemčije in ameriškim predlogom o »federalizaciji«?

Te možnosti ne izključujem, ako se bo mogoče sporazumel, da naj nemški narod sam rešuje vprašanje federalizacije s plebiscitom.

Ali bodo zadostne reparacije od Nemčije v višini 10 milijard dolarjev, da bi se nadoknadil bistveni del škode, ki so jo nemški zavojevalci povzročili?

Res je, da bi bilo to veliko premalo za Sovjetsko zvezo, vendar bi to lahko nudilo zadostne reparacije ljudstvu.

Ali so reparacije predvsem ekonomske ali moralne značaja?

Reparacije so važne tako v enem kot v drugem pogledu.

Kdo je dosedaj sprejel več reparacij: Velika Britanija, ZDA ali Sovjetska zveza?

Brez dvoma je ZSSR sprejela veliko manj kakor zavezniki.

Na kakšen način bi se lahko nemška mirnodobna proizvodnja najbolj povečala, da bi se lahko izplačale reparacije iz tekoče proizvodnje?

S pomočjo gotovega povečanja ravni mirnodobne industrije Nemčije, tako da bi se del proizvodnje (kovine, premoči, itd.) lahko uporabil za izplačilo reparacij prizadetim državam.

Kateri bi bil najboljši način, da bi se vzpostavila demokracija v Grčiji?

Najboljši način je — odreči se tujemu vmešavanju v notranje zadeve Grčije.

Ali ste mnenja, da bo ameriška politika nasproti Grčiji, kakršno je predlagal predsednik Truman, vzpostavila demokracijo v tej deželi?

V to zelo dvomim, kakor dvomijo tudi številni drugi.

Ali smatrate, da bo konferenca ministrov za zunanje zadeve v Moskvi opravila koristno delo in dala kakšne konkretne rezultate?

Zaželeno je, da bi konferenca v Moskvi v največji meri koristila naši splošni stvari, vendar to ni odvisno samo od sovjetske delegacije. V vsakem primeru bo sovjetska delegacija storila vse, da bi konferenca dobro uspeła.

PISMO SLOVENSKE RUDARJEV IZ LABODSKE DOLINE

Zavedamo se, da za nas ni druge rešitve, kot priključitev k FLRJ

Dunaj, 4. aprila. Zadnja številka »Slovenskega vestnika« prinaša pismo slovenskih rudarjev iz Labodske doline, v katerem je med drugim rečeno:

»Mi, koroški Slovenci, ki delamo po raznih rudnikih v Labotski dolini, smo se odzvali pozivu na tekmovanja za priključitev k FLRJ, ker želimo tekmovali z brati, ki živijo v Slovenski Koroški. Usoda koroških Slovencev je taka, da v njihovem predelu ni dovolj dela za vse in so zaradi tega prisiljeni iskati si kruha v tujini ter delati za tuje. Ko bo Slovenska Koroška priključena k FLRJ, se bomo vrnili na svoje domove in delali v jugoslovanskih rudnikih in tovarnah.

Delali bomo zase, ne pa za tuje kapitaliste, ki so nas stoletja izkoriščali. Zaradi tega smo se tudi odzvali pozivu OF, ker se hočemo s tekmovanjem za priključitev k Titovi Jugoslaviji in s krepitvijo antifašistične enotnosti slovenskega in avstrijskega prebivalstva dosledno boriti proti novemu fašizmu, ki v Avstriji spet poskuša podjarmiti delavstvo.

Ob koncu pisma slovenski delavci izjavljajo: »Mi, slovenski delavci, ki smo morali iskati kruha v tujini, se zavedamo, da za nas ni druge rešitve, kot v priključitvi k FLRJ. Tam bomo svobodno ustvarjali ter gradili novo in lepšo domovino.«

Velik miting v Mariji na Zilji

Dunaj, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Kot piše »Slovenski vestnik«, je bil v Mariji na Zilji velik miting. Na mitingu je imel Jaka Reichman, sekretar Pokrajinskega odbora OF za belgijski okraj, govor o narodnoosvobodilni borbi koroških Slovencev ter je obrazložil sedanjí mednarodni položaj. Jaka Reichman je zlasti poudaril, da je borba koroških Slovencev za narodnostne pravice in

osvoboditev zelo stara in da je zvezana z velikimi trpljenji in krvavimi preizkušnjami. Zaradi tega koroških Slovencev ne bodo preslepeli nobene obljube sedanjih avstrijskih oblastnikov.

Z mitinga sta bili poslani resoluciji Svetu ministrov za zunanje zadeve v Moskvi in vladi FLRJ, v kateri se poudarja, da bodo koroški Slovenci vztrajali v borbi za priključitev k svoji domovini.

SIAU za Julijsko krajino in Trst zahteva, da se Slovenska Koroška priključi k FLRJ

Trst, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: S seje Glavnega odbora SIAU-a za Julijsko krajino in Trst, ki je bila dne 30. marca, je bila poslana Svetu ministrov za zunanje zadeve v Moskvi naslednja resolucija:

»Glavni odbor SIAU-a za Julijsko krajino in Trst poziva kot predstavnik slovenskega, hrvatskega in ogromne večine italijanskega prebivalstva — Svet ministrov za zunanje zadeve v Moskvi, da upošteva pravične zahteve koroških Slovencev, ki zahtevajo, da se priključi k FLRJ.

Koroški Slovenci so prestali v težki borbi proti nacifasizmu ogromne žrtve za priključitev k Jugoslaviji. Njihove zahteve so upravičene ne samo zaradi njihove borbe, ampak tudi iz nacionalnih razlogov. Zaradi tega pozivamo Svet ministrov za zunanje zadeve, da reši to vprašanje koroških Slovencev s sklepom v tem smislu, da se vsi koroški Slovenci priključijo k FLRJ, tako da se ne bi ponovila krivica, ki je bila zadana delu primorskih Slovencev.

Monarhistične špekulacije zapadnih imperialistov v Avstriji

Dunaj, 4. aprila. Avstrijski listi poročajo, da je pripotoval iz Švice Georg Salvator Habsburg z ženo. Noč je prebil v kopalšču Hallu in namerava nadaljevati pot za Salzburg. Habsburg je prišel v Avstrijo pod zaščito ene izmed zapadnih okupacijskih sil.

Znano je, da je lani živel Georg Habsburg nekaj časa v Avstriji v uniformi zapadnih zaveznikov. Prihod Georga Habsburga v ameriško okupacijsko cono Av-

strije pod zaščito ene izmed zapadnih okupacijskih sil je grobo vmešavanje v notranje prilike Avstrije in povezano z najreakcionarnjšimi načrti zapadnega finančnega kapitala v Srednji Evropi.

»Liberte« o Slovenski Koroški

Paris, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Francoski list »Liberte« objavlja članek o Slovenski Koroški, v katerem je med drugim rečeno:

»Nekoč je bilo to področje naseljeno samo s Slovenci. Habsburžani so polagoma to zemljo germanizirali. Zlasti me-

Nadaljevanje s 1. strani.

mesecih po izdelavi načrta proizvodne ravni nemške industrije, t. j. do 1. aprila ali 1. maja 1948.

5. Vse druge ukrepe na področju industrijske demilitarizacije Nemčije je treba zaključiti do 31. decembra 1948; istega dne je treba dokončati tudi izdelavo splošnega načrta za reparacijske dobave industrijskih strojev.

Bevin je izrazil, da se ne more vezati na te določene roke pri izvedbi ukrepov za industrijsko demilitarizacijo Nemčije. Po njegovem mnenju je določitev teh rokov »zelo težaven del«, ki ga ni mogoče izvršiti brez sodelovanja strokovnjakov. Istočasno ni nasprotoval določitvi rokov, o katerih je razpravljala kontrolni svet v Nemčiji.

Marshall se je izjavil v istem smislu in hkrati poudaril, da se ameriška delegacija strinja s cilji francoskih predlogov.

Ministri so na vse to sklenili odločiti diskusijo o vprašanju demilitarizacije Nemčije, pustili pa so to vprašanje na dnevnem redu sveta ministrov. Posebnemu komiteju so dali navodila, da naj v prihodnjih dneh ponovno prouči predložene predloge o demilitarizaciji Nemčije.

Stališče KP britanske cone Nemčije v bližnjih volitvah

Berlin, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Predsednik KP v britanski coni Nemčije Max Reimann je v svojem govoru v Remscheidu podal stališče partije o bližnjih volitvah v britanski coni. Rekel je:

»20. aprila bo nemški narod napravil nadaljnji korak v parlamentarni državni ureditvi. Naša želja je, da se ustvari enotna nemška demokratična republika s centralno vlado in decentralizirano upravo. Komunisti predlagajo, da se kot vrhovno državno telo izvoli za vso Nemčijo en parlament.

Govornik je očitno britanski vojaški upravi, da dopušča nacizem in vojni zločine, da drže vodilne položaje v gospodarskih podjetjih in prehranjevalnih uradih. »Tako je osrednji gospodarski urad za vse cone prenatrpan z ravnatelji podjetij in strokovnjaki, ki so delali za Hitlerja, predstavniki sindikalnih organizacij pa so zastopani v zelo majhnem številu.«

Goriški Slovenci in italijanski antifašisti zahtevajo vrnitev Ljudskega doma

Trst, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Ker bodo baje ameriške vojaške oblasti izpraznile rekvirirani Ljudski dom v Gorici, zahtevajo goriški Slovenci in italijanski antifašisti, da jim okupacijske oblasti vrnejo ta dom, ki so ga novembra lani rekvirirale antifašistične organizacije. Ljudski dom je last Slovencev, ker so si ga sami zgradili še pred prvo svetovno vojno in imeli v njem svoje kulturno središče. Leta 1925 so se doma polastili fašisti.

ZVU sistematično odvzema prostore demokratičnim organizacijam

Trst, 4. aprila. (Tanjug). Zavezniške oblasti hočejo pred svojim odhodom s področja Svobodnega tržaškega teritorija na vsak način onemogočiti delo demokratičnim organizacijam s sistematičnim odvzemanjem prostorov.

Včeraj je prišel na sedež SIAU v Miljah zavezniški oficir, ki je dejal, da prihaja v imenu vojaškega stanovskega intendanta. Izjavil je, da vojaška oblastva potrebujejo prostore, v katerih je SIAU. Ko so mu navzoči odgovorili, da bi si prostore lahko našli tudi kje drugje, če jih potrebujejo, je oficir dejal, da hočejo imeti prav prostore SIAU. Treba je pripomniti, da so si sedež opremili domaćini sami s prostovoljnim delom in lastnimi sredstvi, zato pripadajo ljudstvu.

Ameriški vojaki terorizirajo ljudstvo v coni »A«

Trst, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Kot je bil to primer že v nekatere drugih krajev, so ameriški vojaki v zadnjem času začeli vznemirjati in napadati vaščane Volč pri Tolminu. Vojaki razbijajo ponoči stekla na oknih in vrhovi ter vdirajo v hiše mirnih kmetov. Tako so 19. marca zvečer vdrli v hišo števil. 118 in 142. Ponoči dne 23. marca je skupina ameriških vojakov vlomila v več hiš v isti vasi. Ker so ti napadi sistematični, se zdi, da gre za organizirano tolpo ameriških vojakov, ki iz neznanih vzrokov terorizira vaščane Volč.

Na Koroškem še vedno vladajo nacisti

Paris 31. marca. — Pod naslovom »Na Koroškem nacisti preganjajo Slovence« antifašisti objavljajo list »Défense« članek Françoise Noëla, v katerem se pisec zgraža nad politiko nacionalnega zatiranja Slovencev v Avstriji in pravi: »Problem koroških Slovencev je najzadnje najprimernejši primer narodnostnega zatiranja nacionalnih manjšin. Slovenci, ki predstavljajo dve tretjini prebivalstva Slovenske Koroške in obmejnih krajev Stajerske, so v stalnem strahu, da jih ne bi pregnali. Oni so žrtve brezobzirne germanizacije, ki jo izvajajo avstrijski reakcionarji.«

»V času protihitlerjevske vojne — nadaljuje Noël — »so koroški Slovenci, bore se v partizanskih odredih, izvršili na tisoče akcij. Sovražnik je bil prisiljen podvzeti proti tej vojski dve ofenzivi. Koroški Slovenci so sicer izgubili 2000 mrtvih in ranjenih, pa so zato skupno z armado maršala Tita osvobodili svojo rodno zemljo. Koroški Slovenci so bili edini, ki so se v mejah Avstrije zares borili.

V Moskvi — zaključuje Noël — »nimajo razumevanja za jugoslovanske argumente in nasprotujejo zahtevam slovenskega naroda. Tudi francosko ministertvo za zunanje zadeve je zavzelo stav, ki ne vodi računa o zgodovinski stvarnosti, o volji zavezniškega naroda in njegovi krvi, preliti za zavezniško stvar.«

sta so trpela zaradi nemškega vpliva, medtem ko so vasi v glavnem ostale zveste slovenstvu.« Nato se list dotika rezultatov plebiscita, ki je bil izveden v teh krajih leta 1920., in pripominja, da je bila zaradi plebiscita ta zemlja razdeljena v dve coni — cono »A« in cono »B«, pri čemer je bil plebiscit v coni »B« odvisen od rezultatov v coni »A«, ki se je zaradi posledic pomenevanja z neznanotno večino izjavila za Avstrijo. »Tako,« piše list, »ni bilo vse prebivalstvo tega dela Slovenske Koroške vprašano za mišljenje.«

Reimann je tudi opozoril na nevarnost, da se zvežejo nemški koncerni po vzgledu ameriških, kar bi pomenilo, da pridejo pod vpliv dolarskega kapitala. Zahteval je nacionalizacijo koncernov in monopolov v Porenju in Porurju brez odškodnine in razdelitev zemlje 2500 veleposestnikov na ozemlju britanske cone.

Demonstracije zaradi nezadostne hrane v Nemčiji

Hamburg, 4. aprila. (Tanjug) Reuter poroča: V številnih mestih britanske okupacijske cone Nemčije so bile velike množične demonstracije v znak protesta zaradi nezadostne hrane. Demonstracij se je udeležilo nad 100.000 državljanov. Demonstracije so bile prirejene tudi v Bochumu, Duisburgu, Dortmundu, Hamburgu, Bonnu in Hildenu.

Po vesteh agencije AFP je stopilo okrog 300.000 rudarjev v Porurju (britanska okupacijska cona) v enodnevno stavko v znak protesta zaradi nezadostnih obrokov za delavce in rudarje.

Že itak krivično mejo bi z mejnimi nesmisli naredili še bolj krivično

Mešana jugoslovansko-italijanska razmejitvena komisija še vedno dela na Goriškem. Večkrat se je vrnila na teren ob železniški progi med Gorico in Rožno dolino, iz česar sklepajo, da rešuje vprašanje ceste Solkan—Sempeter. Ljudje si ne morejo misliti, da bi cesto, ki veže ta dva kraja, prisodili Italiji, Jugoslaviji pa tako odvzeli naravno zvezo med Spodnjo Vipavsko in Soško dolino.

Razumljivo je, zakaj so ljudje tako zainteresirani na pravični rešitvi tega vprašanja. Če bi meja odrezala cesto do Jugoslavije, bi to močno škodovalo prometu in gospodarskemu razvoju tamkajšnjega prebivalstva. Italiji pa cesta ne bi prav nič koristila. Dejstvo je tudi, da so ob cesti naseljeni sami Slovenci, ki želijo, da bi jih priključili k Jugoslaviji. Mirovna pogodba dovoljuje premik meje za 500 m. Če se bo razmejitvena komisija

držala mirovne pogodbe in upoštevala dovoljeni premik meje, bo prisodila cesto Jugoslaviji in s tem upoštevala koristi prebivalstva, ki je tam naseljeno. Tudi italijanski člani razmejitvene komisije bodo lahko uvideli, da ne bi bilo prav, že tako krivično mejo delati z mejnimi nesmisli še bolj krivično.

Drugi problem je bolnišnica. Ljudje se izprašujejo, kako bo tako ogromno zaledje, kot so slovenska Brda, Soška dolina do daljnih bovskih hribov, Kraška planota in Vipavska dolina ostalo brez bolnišnice. Tako neznosno stanje bi se zopet dalo popraviti z malenkostno korekturo meje. Če bi se meja potegnila na cesto, bi dobili vsaj eno bolnišnico.

Ljudstvo pričakuje, da bo komisija upoštevala želje ljudstva in sporazumno rešila ta vprašanja.

Nameščenci cestne elek. železnice v Trstu stopili v stavko

Trst, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Nameščenci cestne električne železnice v Trstu so davi stopili v stavko, ker jim podjetje ACEGAT dosedaj še ni plačalo raznih zaostankov. — Za plačilo teh zaostankov je potrebna privolitev višjega oficirja za civilne zadeve pri ZVU polkovnika Bowmana, ki odlašja s podpisom. Brž ko bo izdano dovoljenje za plačilo, bodo nameščenci cestne električne železnice nadaljevali delo.

V Trstu je 35.000 brezposelnih

Trst, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: V kinematografu »Massimo« so včeraj dopoldne zborovali tržaški brezposelni delavci. Ugotovili so, da je po dveh letih ZVU v Trstu 35.000 brezposelnih in da to število stalno raste. ZVU ni storila nič, da bi dvignila mesto iz mrtvila in zaradi svoje politike brezbriznosti in favoriziranja reakcionarnih krogov ni nadzorovala proizvodnih sredstev. Zborovalci so govorili tudi o pomanjkanju nadzorstva nad cenami, kar je povzročilo inflacijo in še večjo bedo. ZVU je prav tako odgovorna za odpustanje domačinov in za zaposlitev raznih fašističnih beguncev, ki so se priselili v Trst. Nova organizacija brezposelnih se bo borila proti temu, da bi se to stanje

Tržaške ladjedelnice CRDA protizakonito odpuščajo delavce

Trst, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: V tržaških ladjedelnah CRDA so začeli brez vsakega vzroka in protizakonito odpuščati delavce. Samo v ladjedelnici Sv. Roka so jih prejšnji teden odpustili 186. Sindikalna organizacija je takoj intervenirala pri ravnateljstvu ladjedelnice, ker pa tu ni dobila zadostnega se je obrnila na Osrednji odbor za sindikalni sporazum, ki bo posredoval pri ravnateljstvu ladjedelnice CRDA v Trstu.

V Trstu so začele poslovati s 1. aprilom tri nove agencije

Trst, 4. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: S 1. aprilom so v Trstu začele poslovati tri nove agencije, ki bodo dobavljale inozemske vesti tržaškemu tisku in radiju, in sicer »Agenzia Triestina di Informazioni«, podružnica italijanske agencije ANSA in »Central Press«, ki bo predvsem dobavljala vesti Reuterja in agencije United Press.

Trboveljski revirji so manifestirali za priključitev Slovenske Koroške k FLRJ

Včeraj ob 5. uri popoldne je bilo v Trbovljah manifestativno zborovanje za priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji. Na zborovanju je ljudstvo revirjev protestiralo proti postopanju zavezniških oblasti na Koroškem. Zborovanje se je spremenilo v močno manifestacijo vsega delovnega ljudstva v Trbovljah za pravično rešitev koroškega vprašanja.

Predstavniki krajevnih ljudskih oblasti

Ljudska skupščina LR Srbije razpravlja o predlogu proračuna za leto 1947

Beograd, 4. aprila. Tanjug. Ljudska skupščina LR Srbije je imela včeraj 1. redno sejo v prvem rednem zasedanju. Seje se je udeležil predsednik vlade LR Srbije dr. Blagoje Nešković s člani vlade.

Najprej je poročevalac odbora za gospodarski plan in finance Dobrovoje Radosavljevič podal skupščini poročilo o predlogu proračuna, nato je dobil besedo minister za finance pri vladi LR Srbije Rados Jovanović, ki je podal skupščini ekspozice o proračunu LR Srbije.

V zaključnem zveznem proračunu je določen za LR Srbijo okvirni proračunski znesek 8.880.549.000 din. Od tega zneska je za republiški proračun predvideno

4.851.825.650 din ali od skupnega proračuna za republiko 54,7%, a na ekonomske enote in ljudske odbore 4.028.723.350 din ali 45,3%. V primerjavi s proračunom za lansko leto, ki je znašal za vso republiko 4.773 milijonov — znaša povečanje za 4.007.500.000 din ali 92,3%.

Po ekspoziciji ministra za finance Radosa Jovanovića se je pričela načelna razprava o predlogu proračuna za l. 1947.

Govorili so minister za notranje zadeve LR Srbije Slobodan Penezić, minister za prosveto Mitra Mitrović-Djilas, minister za narodno zdravstvo Uroš Jerkić ter minister za socialno skrbstvo Aleksa Tomić.

Skupščina nadaljuje z delom.

Ustanovljena je trgovinska zbornica FLRJ

Na podlagi uredbe zvezne vlade o ustanovitvi trgovinske zbornice FLRJ je minister za zunanjo trgovino FLRJ imenoval iniciativni odbor, ki ima nalogo sklicati in izvesti ustanovno skupščino te zbornice.

Na poziv iniciativnega odbora je bila v dvorani Zanatskega doma ustanovna skupščina trgovinske zbornice FLRJ. Skupščini je predsedoval predsednik iniciativnega odbora Boško Djordjević, načelnik ministertva za zunanjo trgovino FLRJ. V imenu ministra za zunanjo trgovino je pozdravil skupščino njegov prvi pomočnik Vojislav Serentit. V svojem govoru je poudaril naloge in namen nove zbornice zlasti za razsodiščna vprašanja. V najkrajšem času bo zbornica ustanovila razsodišča za zunanjo trgovino v Be-

ogradu in pomorsko razsodišče na Susedu.

Po diskusiji je skupščina sprejela statut zbornice in predlog iniciativnega odbora o financiranju zbornice ter o višini vprisnine in članarine za l. 1947.

Na predlog kandidacijskega odbora sta bila izvoljena za aklamacijo zbornični svet in nadzorni odbor. Zbornični svet ima 30 članov. V njem so predstavniki trgovskih podjetij zveznega, republiškega in krajevnega pomena ter predstavniki trgovskih ustanov in organizacij. Za predsednika je bil izvoljen predstavnik direktije za les (Jugodrovo) Zrenjanin.

Sedež trgovinske zbornice FLRJ je v Beogradu. Zbornica se bo bavila samo z vprašanji zunanje trgovine.

(Tanjug)

Anketna komisija odpotovala iz Beograda

Beograd, 4. aprila. (Tanjug). Člani anketne komisije Varnostnega sveta so ob enem z osebjem sekretariata komisije in predstavniki inozemskega tiska včeraj s posebnim vlakom odpotovali iz Beograda v Ženevo. S člani komisije so odpotovali predstavniki Jugoslavije v anketni komisiji z Josipom Djerdjo na čelu ter predstavniki Albanije, Bolgarije in Grčije.

Predavanje prof. Taylora v Beogradu

Beograd, 4. aprila. — V poslopju vseučilišča na Studentskem trgu v Beogradu je bilo sinoči predavanje o angleški zgodovinski vedi o Nemčiji in Avstriji med drugo svetovno vojno in po njej. Predaval je profesor oxfordskega vseučilišča Allan John Taylor. Angleškega znanstvenika je pozdravil profesor dr. Dušan Nedeljković, ki je poudaril veliko zanimanje, ki ga je profesor Taylor pokazal za pravilno rešitev tržaškega problema.

Profesor Taylor si bo med bivanjem v naši državi ogledal naše stare kulturne in zgodovinske spomenike v Srbiji in Makedoniji.

Slovensko ljudstvo vedno več prispeva naši mladini pri njenem delu na mladinski progi

Naše ljudstvo je razumelo važnost proge Šamac-Sarajevo, zato vsepovsod, po vaseh, v podjetjih, šolah in ustanovah z delom, s prostovoljnimi prispevki, pa tudi z obširno agitacijo pomaga naši mladini pri izvrševanju te velike naloge.

okovja v Bistrici pri Mariboru in povsod, kjer dela in živi naša mladina. Sindikalna podružnica DASP-a v Ljubljani je pred kratkim od svojega podjetja odkupila avtobus, ki ima 17 sedežev in 10 stojšč v vrednosti 129.000

Mladinske delovne brigade korakajo skozi Šamac.

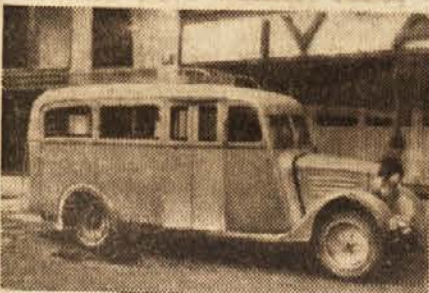
Vodilno vlogo v pripravi in pomoči naši mladini imajo zlasti naši sindikati in množične organizacije. Kovinarji na Jesenicah so pri tem pokazali mnogo pleta in z velikim veseljem se udeležujejo vsega prostovoljnega dela, nabiralnih akcij in drugih del za našo mladino. Najaktivnejši pri tem delu je laboratorij. Do sedaj so mladinci železarne zbrali že več kot 20.000 din prostovoljnih prispevkov, delali so že več dni ter pri tem znatno izboljšujejo kvaliteto svojih proizvodov.

Tudi mladinci jeseniške gimnazije se pripravljajo za delo na mladinski progi. Prijavilo se je že več kot 100 dijakov in dijakin ter tudi nekaj profesorjev, ki bodo mladinci pomagali pri kulturno-prosvetnem delu. Kulturna ekipa bo obiskala mlade graditelje. Do sedaj je ekipa nastopila že 18 krat v raznih krajih našega okraja, dobiček pa je darovala graditeljem proge.

Zagorski rudarji so tudi razumeli pomoč, ki je potrebna naši mladini na progi in doma. 95% rudarjev bo pomagalo z različnim delom mladini, da bo pravočasno izvršila svojo veliko nalogo.

Člani lovske družine na Crnem vrhu so na svoji seji pred kratkim zbrali za mladinsko progo 1600 lir prostovoljnih prispevkov.

Slučni primeri se vrstijo po vseh naših podjetjih, po vaseh in naših mestih. Slučne naloge izvršujejo delavci in mladina tovarne »Iskra« v Kranju, v tovarni

Avtobus, katerega bo poklonila sindikalna podružnica DASP-a graditeljem mladinske proge

dinarjev. Avtobus bodo sindikalisti tega podjetja podarili našim graditeljem. Delavci in nameščenci so se odločili, da bodo za odkup avtobusa delali prostovoljno, nameščenci pa bodo pomagali s prostovoljnimi prispevki.

Okrajni odbor LMS v Škofji Loki je poslal na progo Šamac-Sarajevo s prvo skupino prve izmene 38 mladincev, odprav se jih je prijavilo še več. Za drugo skupino prve izmene so se prijavili vsi mladinci in mladinke z obrtne šole v Zireh, ki jih je okrog 50. Mladina je zbrala okrog 13.000 din za mladinsko progo, od katerega je nekaj prostovoljnih prispevkov, ostalo pa dobiček raznih kulturnih prireditvev.

Eden najboljših aktivov LMS v škofjeloškem okraju je mladinski aktiv na gimnaziji v Škofji Loki. Po vseh razredih zbira prostovoljne prispevke za mladinsko progo, razredi so si napovedali medsebojno tekmovalstvo v učenju in ostalem delu. Dijaki gimnazije so v treh mesecih organizirali 9 kulturnih prireditvev, katerih čisti dobiček so dali graditeljem mladinske proge. Ustanovili so literarni aktiv in v literarnem kabinetu,

ki je lepo okrašen s slikami in parolami, prirejajo predavanja in razne sestanke. Na vsej gimnaziji je 11 stenčarov in knjižnica.

Okrajni odbor LMS je ob odhodu prve skupine na gradnjo mladinske proge oskrbel odhajajoče mladince in mladinke s čevlji, delovno obleko in perilom. Ostala mladina pa bo pomagala v setveni kampanji, čistila sadno drevje in pomagala pri delu tistim, katerih svojci so odšli na gradnjo proge.

Književniki BiH so prevzeli obveznosti za progo

Sarajevo, 4. aprila. Društvo književnikov BiH je te dni prevzelo obveznosti, da bo pomagalo graditeljem mladinske proge pri njihovem kulturnem izobraževanju. Društvo je sklenilo, da bo vsak teden pripravilo po eno delo o gradnji proge, ki bo prebrano na radiu. Prvo predavanje je že prebral predsednik Zveze književnikov Jugoslavije Ivo Andrić. Pozneje bodo brali svoja dela književniki: Zvonimir Subić, Skender Kulenović, Hamsa Humo, Rizo Ramić, Vera Delibašić, Dušan Djurović, Isak Samokovlja, Emil Petrović in Marko Marković. Poleg tega so člani društva sprejeli obveznost, da bodo obiskali mladinsko progo, kjer bodo brali svoja dela in imeli predavanja, po obisku pa bodo pisali o svojih vtisih.

Učiteljsniki na mladinski progi

Zenica, 4. aprila. Poleg 80 učiteljskihnikov iz Vrca je pripelo na mladinsko progo še 47 učiteljskihnikov iz Skoplja, 84 iz Hercegovca, 68 iz Kragujevca in nekaj iz Slovenije. Vsi bodo uvrščeni v mladinske brigade ob vsej trasi in bodo vodili kulturno-prosvetno delo, zlasti pa tečaje za nepismene brigadirje.

Mladina jugoslov. manjšine v Bacsokodu v Madžarski bo delala na mladinski progi

Budimpešta, 4. aprila. Krajevni odbor antifašistične fronte Slovanov v Bacsokodu je imel široko konferenco, na kateri so soglasno sprejeli predlog, da bodo poslali na mladinsko progo Šamac-Sarajevo skupino mladincev. Krajevni odbor bo pripravil vse potrebno za odhod.

oškodovali za več sto milijonov dinarjev. Desorganizacija je izvajalo tako glavno vodstvo »Na-Me« v Beogradu kakor tudi vodstvo podružnice v Zagrebu. Obtoženi Rudolf Klein je skušal pred sodiščem zmanjšati svojo krivdo, čeprav je ugotovljeno, da je Klein protipostavno vključil posredovalce pri nakupu določenih vrst blaga ter na ta način zakrivil, da se je blago podražilo, kar je šlo v breme širokih ljudskih slojev. To je delal zato, da bi nudil tem posredovalcem, ki so bili njegovi sorodniki in bližnji prijatelji, možnost visokega zaslužka. Obtoženi Klein je skušal z nakupom velike količine gnila sadja in sliv diskreditirati sektor državne trgovine. Pri zaslišanju je sodišče dokazalo vsa dejanja, ki bremenijo obtoženega Kleina.

Razprava se nadaljuje.

Volitve v odbore OF dokazujejo enotnost ljudskih množic

Vsak dan prihajajo poročila o pripravah in poteku volitev v odbore OF. Iz poročil je razvidno, kako strnjeno nastopa slovensko ljudstvo pri teh volitvah. Iz Ormoža pišejo: »Šele sedaj na predvolivnih sestankih smo velik pomen OF docela spoznali in se tako temeljito pripravljali na volitve. Uspeh ni izostal. Od 535 volivcev jih je glasovalo 479, 34 pa jih je bilo upravičeno odsotnih. Tako je glasovalo 99,2% volivcev«.

V Slivnici pri Mariboru se je v volivni kampanji prijavilo še zadnjih 42 volivcev v OF, tako da zdaj ni nobenega, ki bi se stal ob strani. Dosežen je bil volivni rezultat 99,8%.

V okraju Dolnja Lendava so bile v nedeljo 30. marca volitve v 20 vaseh. Nekateri vasi so volile stoodstotno, skupni rezultat pa je bil dosežen 95%. Pasivne so ostale pri volitvah le vasi Mala Polana in Brezovica, kjer prevladujejo večji posestniki.

Ljudstvo zahteva spoštovanje svojih zakonov

Že od osvoboditve tare naše delovne ljudi glavnega mesta Ljubljane stanovanjsko vprašanje. Upravičeno se zgražajo zlasti nad dejstvom, da vrsta raznih verskih redov še vedno zaseda razmeroma številne prostore, da se je le malo ali nič utesnila, medtem ko morajo družbeno koristni delovni ljudje prebivati v često skrajno neustreznih stanovanjih. Ogorčenje nad tem je postopoma naraščalo in doseglo višek ob spoznanju in odkritju, da verski redovi držijo skrivaj za svojimi zidovi tudi še del naše srednješolske mladine, kar jim je na osnovi naše ustave prepovedano.

28. marca 1947 so se zato po vseh rajonih mesta Ljubljane zbrale številne množice in glasno zahtevale spoštovanje svojih zakonov in dale svojemu zavestnemu hotenju izraza v številnih resolucijah.

Na masovnem sestanku terena Galjeveca, ki se je vršil 26. marca v dvorani doma OF Galjeveca, je ljudstvo enodušno sklenilo sledeče:

»Na Rakovniku je Salezijanski zavod, ki ima še vedno v skrbi in vzgoji našo mladino. Toda ljudstvo terena Galjeveca nima zaupanja v ljudi, ki so med okupacijo vzgajali največje zločince, organizatorje vaskih straž, domobrancev in domobranske policije. Miselnost ljudi, ki so ostali v zavodu in upravljajo zavod, se ni popolnoma nič izpremenila, zato zahtevamo, da mora mladina iz njihovih rok v roke vzgojiteljev, ki jo bodo vzgajali v duhu pridobitve naše osvobodilne borbe.

Kar zahtevamo, zahtevamo na osnovi ustave. In ker svoje ustave, zrasle iz borbe in volje ljudstva, nočemo kršiti, kakor jo kršijo salezijanci na Rakovniku ali salezijanke na Karlovaški cesti št. 22, se s to svojo zahtevo ne vrtimo v lastniške pravice omenjenih redovnikov in redovnic, temveč zahtevamo samo, da se

tudi oni utesnijo, kakor se utesnjujejo danes vsi delovni ljudje.

Prebivalci terena X. in XII. rajona Center, zbrani na množičnem sestanku dne 28. marca na TSS, pa so poslali ministrstvu za prosveto naslednjo resolucijo:

»Na našem terenu je samostan lazaristov na Taboru št. 12, ki se kljub ustavi, po kateri vodi vzgojo mladine izključno samo država, še vedno bavi z vzgojo mladine.

Naša ustava in njene določbe so plod najtežjih bojev in izvojevanje z najtežjimi žrtvami, izraz hotenja najširših delovnih množic, zato tudi množice čuvajo nad njo in kontrolirajo njeno izvajanje. Kdor krši ustavo, naš osnovni zakon, nima mesta v naši skupnosti!

Zato zahtevamo, da ukrene naša oblast takoj vse potrebno, da vzame vzgojo mladine iz rok redovnicam in redovnikom in jo izroči takim vzgojiteljem, ki bodo napravili iz nje graditelje in ohranitelji Titove Jugoslavije. Vsakogar, ki ne spoštuje in v bodoče ne bo spoštoval zakonov, ki jih je ljudstvo zapisalo s krvjo, je treba poklicati na odgovor.

Kdor ne daje skupnosti, naj od nje tudi ničesar ne prejema!

Prebivalci terenov Mirje, Krakovo, Trnovo, Glince in Kolezija pa v svoji resoluciji v zvezi z internatom redovnic De Notre Dame ugotavljajo, da se mora naša slepa mladina še vedno utesnjevati v težko prirobnih prostorih v stavbi teh redovnic, medtem ko one vzdržujejo v svojih stavbah nedovoljen internat za dijakinje, čeprav je na osnovi naše ustave vzgoja stvar države.

Odločno zahtevamo, da se poslednji dijak takoj odstrani iz samostana, da se primerno kaznujejo vsi redovi, ki gojenec niso prijavili stanovanjskemu uradu, ki so na skrivaj vzdrževali internate, in da redovnice in redovniki že enkrat prenehajo delovnim ljudem zasedati prostor.

Sodba nad nemškimi vojnimi zločinci v Beogradu

Beograd, 4. aprila. (Tanjug) Senat vojaškega sodišča je izrekel sodbo nad nemškimi vojnimi zločinci, ki so od dne 27. marca do 31. marca odgovarjali pred vojaškim sodiščem v Beogradu za brezštevilne zločine, izvršene med vojno nad našimi narodi.

Na smrtno kazen z obesenjem so bili obsojeni: Oberkamp Karl, komand. VII. divizije »Prinz Eugen«; Friedrich Willi, komandant koncentracijskega taborišča na Banjici, in Kiefer Fritz, komandant taborišča jugoslovanskih internirancev na Norveškem.

Na smrtno kazen z ustrelištvijo so bili

obsojeni: Wolf Paul, komandant IV. polka kosaške divizije; Grafenstein Johannes, komandant 371. divizije »Tiger«; Ludwig von Hartwig, komandant 104. divizije, in Müller Fritz, Kreiskommandant v Zaječaru.

Na 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom sta bila obsojena: Hermann Karl, komandant 384. polka 373. divizije »Tiger«, in Baltzer Johannes, komandant taborišča jugoslovanskih vojnih ujetnikov v Alendorfu.

Sodbo vojaškega sodišča je občinstvo pozdravilo z dolgotrajnim in viharim odobravanjem.

»Kabinetna veda in živa znanost«

Pod tem naslovom je prinesla dne 25. marca »Ljudska pravica« članek ob izidu srbskega prevoda knjige sovjetskega akademika T. D. Lysenka »O dednosti in njeni spremenljivosti«.

Ker pomeni izid te knjige pri nas velik dogodek za našo znanost, bo treba o njej še pisati, gotovo bo postala učna knjiga v prvi vrsti za naše agronome. Zato pozdravljamo omenjeni članek kot pobudo, da se naša znanstvena javnost s knjigo čim prej seznani. Pri tej priliki je iznesel pisec članka celo vrsto misli in ugotovitev, ki so in še bodo ostale potrebne za naše prilike; mislimo predvsem potrebo preusmeritve znanosti od »čiste« kabinetne k življenjski vedi, ki stoji zavestno v službi ljudstva in s tem tudi resnične napredka. Vedno zopet bo treba poudarjati in podkrepljati z novimi dejstvi, da čiste, brezrazredne znanosti ni; to se najbolj vidi po tem, komu služi, ali interesom ljudstva ali imperialističnim finančnim klikom. V kričeči obliki smo to videli pri nemški znanosti, oz. znanstvenikih, ki so sicer na besedah tudi zagovarjali splošni človeški napredek, v resnici pa služili nemškemu imperializmu in njegovim zaslužjevalnim namenom. Tako so n. pr. rasisti govorili o »najhujšemu dejstvu sterilizacije« manjvrednih v korist večvrednih in zdravih, da bi odstranili kvarne mutacije, dejansko pa služili najbolj človeštvu sovražni ideologiji fašizma in roparskemu finančnemu kapitalu.

Poleg sklicevanja na »čisto« znanost, ki noče priznati razlike med interesi ljudstva in sovražnikom ljudstva — imperialistov, doživljamo še drug način služenja finančnim magnatom, n. pr. v Ameriki, kjer je vsa znanost postavljena v službo ministrstva vojske. Zato razlikujemo reakcionarno in napredno vedo in prav tako znanstvenike. Zavestno deluje v interesu ljudstva znanost tam, kjer je na oblasti ljudstvo, finančni močniki pa skušajo svo znanost vpreči za svoje koristi (tako seveda na zapadu).

Na splošno vzeto je torej danes res meja med napredno, življenjsko in kabinetno ali celo ljudstvu odkrito stvarno vedo, obenem meja med vzrodom in zapadom. Vendar moramo poudariti, da poleg velikih učenjakov preteklosti, ki so delali na zapadu za napredek, imamo danes v demokratično mislečih znanstvenikih zapada tudi predstavnike resnične vede, ne samo n. pr. Burbanka, ameriškega Mičurina, ampak tudi ono lepo vrsto znanstvenikov, ki so se uprli namenu ameriškega kapitala, ki hoče njihovo delo vpreči v službo atomske bombe itd. Če tega ne podčrtamo, lahko vodi vsaka formulacija, kakor je ta, »da je naša znanost še vedno usmerjena na zabode, k nesporazumu, posebno če se govori o klasikih biologije, kot je Mendel, Morgan itd. v tem smislu, da uspehov Mičurina in drugih velikih ruskih biologov ni mogoče skriti za Mendelovim graham in Morganovimi mušicami. Tako formulacija v zvezi s trditvijo, da je vsa znanost o podedovanju (genetika) samo »genetika«, lažna veda, z zanikanjem dedne snovi in delitve celic na navadne in spolne, zakriva dejstvo, da moramo videti za Mendelovim graham in še prav posebno vinko mušice dva stvari, velika znanstvena odkritja bioloških zakonov in pa tudi kabinetno, t. j. metafizično izkoriščanje teh zakonov. To poslednje veliki biolog in uspešni oblikovalec dednosti Lysenko upravičeno pobija s tem, da v praksi ustvarja nova dedna svojstva rastlin s spremembo zunanje okolice. Isto vprašanje, namreč spremenljivosti dedne osnove (tako zvane mutacije), izučuje genetika na vinski mušici, in sicer ne samo na zapadu, ampak tudi v Moskvi (znani Amerikanez Muller).

Za nas ni vzhodne in zapadne znanosti, ki bi bili ločeni s kitajskim zidom. Prav Mendel, Morgan in Muller, ki je eksperimentalna s mutacijami pri vinski mušici v Moskvi, so radi svojih zaslug za znanost v Sovjetski zvezi globoko spoštovani, na njihovih naukih gradi naprej sovjetska veda. Sovjetska

veda, ki je zgrajena na najmodernejši metodi, obsega vse pridobitve človeškega duha vzhoda in zapada. Če si Mendel ni zastavil naloge, da odkrije, kaj je dednost, to ne more zmanjšati njegovega epohalnega odkritja zakonov dednosti, ki so jih — pozabljene — na novo odkrili kar trije znanstveniki in to neodvisno drug od drugega. Brez dvoma pa treba obsojiti metafizično presojo njegovih odkritij. Njegova zasluga je spoznanje, da obstajajo v spolnih celicah dedne osnove (geni), ki imajo neko (relativno) stabilnost. Sele okrog leta 1900 je H. de Vries odkril mutacije, skokovite spremembe genov. Brez dvoma je metafizično postavljati absolutno pregrado med navadnimi in spolnimi celicami, saj se razvijajo vse navadne iz ene oplojene spolne, narobe pa se med vsemi navadnimi razvijajo posebne spolne. Enako nepravilno pa je rušiti vsako mejo, vsako razliko med navadnimi telesnimi in spolnimi celicami; pri zadnjih je prav redukcija števila hromozomov (nosilcev genov) potrebna za prenos dednosti na potomstvo, kar »navadno«, to je ostale telesne celice ne morejo storiti.

Jasno pa je, da je pri vegetativnem množenju drugače kot pri spolnem. Isto je pri vprašanju zunanje faktorja dednosti, delovanju okolja. Napredna znanost odklanja metafizično predstavo Weismanna, da prenašajo geni dedne lastnosti brez vsake zveze z zunanjim okoljem na potomstvo, prav tako pa odklanja predstavo, da se odraža vsaka sprememba v okolju že tudi v genih, v dedni osnovi. Genetiki, ki gledajo v genih samo absolutno stalne stvari, razumljivo odklanjajo vsako možnost podedovanja pridobljenih lastnosti, odklanjajo vpliv okolja, ter jim je razvoj samo nova kombinacija stalnih genov. Prišli so seve v najostrejši konflikt z onimi botaniki, ki ne priznavajo nobene stalnosti dedne osnove, ki celo vsako dedno snov zanikajo. Med te botanike spada akademik Lysenko. Akademik Cicin imenuje njegovo gledanje mehanično — materialistično. Spor se pa da rešiti le dialektično, zato hočem citirati velikega ruskega botanika akademika Koma-

rova, predsednika akad. znan. ZSSR (v knjigi: Nauk o vrstah pri rastlinah), ki je rezimiral stališče napredne vede takole: »Trebalo je rešiti to težko kolizijo, ki je nastala med botaniki in genetiki. Botaniki so gradili svoja dela zadnji čas na priznanju neposrednega vpliva geografskega, predvsem klimatičnega okolja na spremenljivost. Spremenljivost so priznavali kot pojav adekvaten okolju. Genetiki so uporno zastopali stališče, da zavisi spremenljivost samo od notranjeličnih procesov in da okolju ni adekvatna. Nekaj časa je kazalo, da je spor nerešljiv, no zadnja leta so pokazala, da vpliva okolje na proces redukcije delitve jedra, a preko njega na ves organizem, torej tudi na njegovo spremenljivost.« (Podčrtal J. P.)

To je stališče najnaprednejše vede, ki združuje resnična odkritja in znanstvene pridobitve obeh taboretov v višjo celoto, ki torej drži prava nasprotja v dialektično edinstvo na višji stopnji. Iz tega sledita dve zelo važni stvari. Prvič, da je najnaprednejša metoda dialektičnega materializma, edina sposobna vse pridobitve znanosti, tudi mešanske, zapadne, upoštevati in to takrat, ko fašizem degradira mendelizem v lažiznanost, obenem pa tudi premagati tako stališča, ki zanikajo n. pr. vsako razliko med navadnimi in spolnimi celicami. Drugič vidimo, da se vrši tudi v SZ med znanstveniki naporna borba za obvladanje filozofske metode dialektičnega materializma in da je to najnaprednejša metoda, ki edina lahko očuva tudi strokovnjaka-specialista, da ne zaide z znanstvene poti, da pot dogme, fideizma, lažiznanosti, kar potrjujejo praksa in veličastni uspehi biologije.

Pisec članka pravi, da bi moral o Lysenkovi knjigi pisati predvsem Proteus. Tudi trditve, da bi trebalo pisati ne samo o mušici in genetiki, ampak predvsem o velikih biologih in fiziologih, Timirjazevu, Pavlovu itd., je popolnoma utemeljena, vendar je Proteus pisal poleg poročil o Pavlovu tudi o Mičurinu, da pa še ni pisal o izidu Lysenkove knjige, je pa razen dejstva, da botanika naše univerze ni v Ljubljani, kriva preslaba organizacija do-

bav literature (predvsem ruske) našim znanstvenim knjižnicam. Obenem pa moramo ugotoviti, da je krog sotrudnikov prav iz vrst agronomov premajhen. Danes, ko je dobil najvišje odlikovanje za delo naš učenc velikih ruskih biologov — prof. Tavčar, bo treba tudi o njegovih uspehih kaj več pisati, saj to niso navadna odkritja, ampak navodila za delo, za petletko. Zato brez dvoma zasluži veliko pozornost in celo prednost najnovejša odkritja biologov tako v Proteusu kot na univerzi.

Našim znanstvenikom, ki so kakor koli navezani na tradicije zapadne vede, pa hočemo še enkrat poudariti, da mi razlikujemo zgolj napredno in reakcionarno vedo, da lahko dokažemo, da najboljše tradicije tako zapadne kot vzhodne vede nadaljuje znanost v SZ, ki prirodo ne samo tolmači, ampak jo pomaga spreminjati ljudstvu in človeštvu v korist. Kdor torej hoče lažje in hitreje napredovati v svoji stroki, se danes mora nujno seznaniti z napredno filozofsko metodo. Vzrok zastojanja in propadanja mešanske vede na fašistične pozicije ni samo v tem, da služijo znanstveniki vedno zavestno reakciji, ampak predvsem v tem, da se poslužujejo zastarele metafizične metode ali pa padajo v idealistično pojmovanje prirodnih pojavov. Boj za novo metodo ni lahek, zelo dober način pa je študij strokovnih del, ki so pisana v duhu dialektičnega materializma, ki na nešteti praktičnih primerih in uspehih demonstrirajo tudi uspešnost metode. Brez dvoma bomo dobili celo pri sovjetskih znanstvenikih odklon od dia-mat. ali tudi na takih primerih se učimo, kajti Sovjetska zveza živi s stalnim svojim razvojem na vedno višje pozicije popravljaja s tem, da premaguje nasprotja na živi dialektični način. V tem smislu se priključujem drugemu izredno izčrpnemu poročilu o Lysenkovi knjigi, predvsem pa osnovni pobudi: oplodimo naše naravoslovje z izsledki sovjetskih znanstvenikov, obožujemo naše kmetijstvo s progresivno vedo, razvijamo živo znanost, ki ni sama sebi namen!

Dr. Jože Potrč

Iz življenja naših viničarjev

V Prekmurju in vzhodnem delu Starejske je po osvoboditvi prišlo v našo državo last 694 veleposestev z največjimi in najdonosnejšimi vinogradi Slovenije, ki so prej bila last Nemcev ali narodnih izdajalcev. Naše ljudstvo je dobilo tako v svoje roke 1600 ha vinorodne zemlje. 24. junija 1945 je bila v Mariboru konferenca viničarjev, ki je ugotovila, da je na teh posestvih zaposleno okrog 887 viničarskih družin, da pa ostane še vedno 1820 viničarskih družin na privatnih posestvih. Viničarske družine, ki so živele na veleposestvih, so dobile zemljo z izvedbo agrarne reforme. Za one viničarje, ki živijo na kmetijskih posestvih naj bi pa rešila vprašanje ureditev minimalnih mezd. Viničarji, ki so po agrarni reformi dobili zemljo, so večinoma vstopili v vinogradniške zadruge, ker jim je tako omogočena skupna uporaba kleti, stiskalnice in drugega, skupna nabava strojev ter je izvedljivo načrtno gospodarstvo.

Takih viničarsko-obdelovalnih združenj so pozneje ustanovili kakih 10 in je v njih članjen precej viničarjev. Z izvedbo agrarne reforme je velik del vinorodne zemlje prišel v last agrarnih interesov-kmetov. Za viničarje, ki so zaposleni pri posestnikih, pa je določila delovne pogoje Uredba o začasni ureditvi prejemkov viničarjev (Uradni list LRS z dne 7. 11. 1945). Ta uredba je natančno določila vse deputatne prejemke, ki jih mora vinogradnik dati viničarju v obliki stanovanja, zemljišča za pridelovanje krompirja in žitaric, živine itd., kakor tudi plačilo v denarju, ki znaša za viničarja in vsako delovno mesto od 6,50—7 din na uro (odvisno od težine dela).

Dosedanje ugotovitve in izpovedbe viničarjev nam povedo, da se vinogradniki in drugi kmetijski gospodarji ne držijo uredbe in da v večini primerov viničarji niti v naravnih, niti v denarju ne prejemajo za svoje delo onega, kar jim po uredbi pripada.

Mnogi posestniki zaposlujejo v svojih vinogradih po 2—3 viničarske družine in poleg njih še po nekoliko kmetijskih poslov. Viničarjem ne izplačujejo prejemkov v naravi in denarju na podlagi uredbe, ki jo je izdala za viničarje naša oblast, temveč največkrat na podlagi ustnih dogovorov z viničarji, ki so v navadi še iz starih tlačanskih časov. Po teh dogovorih mora viničar in delavski član njegove družine za borno bivališče, ki ga je težko imenovati stanovanje, delati vsak čas, kadar jih gospodar pokliče na delo; gospodar jih odpušča, kadar mu niso več potrebni; brez njegovega dovoljenja ne smejo drugam na delo; pogostokrat ravna gospodarji z viničarji zelo surovo, kot z manjvrednimi ljudmi, silijo naseči žene h težkemu delu in slično; na zborih in sestankih jih ne pustijo do besede; svoje zemljišče lahko viničarji obdelujejo le, ko ne delajo pri gospodarju, t. j. ob času, ko so navadno zelo utrujeni ali ob slabem vremenu. Zemljišča, ki jih viničarji dobijo od vinogradnika so navadno na najneugodnejših krajih in najslabše vrste. Namesto mezd po uredbi plačujejo vinogradniki viničarjem po 20 din na dan ob hrani, po 40 din brez hrane, s čemer so viničarji več ko za polovico zaslužka oškodovani. Nedavni pregled na licu mesta je ugotovil, da so ponekod vinogradniki dolžni viničarjem po 10 in tudi 13 tisoč dinarjev za preniko izplačane mezde.

Glavni vzrok kršenja zakonitih pravic viničarjev in njihovih družin je ta, da v nekaterih tamkajšnjih krajevnih ljudskih odborih prevladujejo vaški bogatniki, ki imajo do viničarjev napravljen odnos in jih zastavljajo. Ti kraji so zelo goste naseljeni in imajo tudi danes precejšnje število razpoložljive delovne sile. To navaja nekatere kratkovidne in sebične elemente med kmetijskimi posestniki do mišljenja, da lahko postopajo z delovno silo kakor nekoč v stari Jugoslaviji, ko viničarski delavci niso imeli nobene oblastvene zaščite. Toda ti

sebični in kratkovidni elementi se motijo. Naša oblast bo znala najti pota in načine, da prišli vsakogar do spoštovanja in izvajanja naših zakonov in uredb, za katere se je naše delovno ljudstvo borilo ter jih je uzakonilo.

Toda mnogi viničarji še ne znajo pri svoji ljudski oblasti iskati zaščite pred izkoriščevalskimi elementi. Tako se n. pr. boje, da jih bo gospodar vrget iz hiše, če pojdejo na drugo delo in se ne zavedajo, da uredba o stanovanjski zaščiti še vedno velja in da ne bo naša oblast dopustila kršitve te uredbe.

Ministrstvo za delo je naložilo odsek za delo pri ljudskih odborih, da se odločno zavzamejo za ureditev vseh navedenih nerednosti in strogo pazijo, da se bo povsod izvajala uredba o mezdah in plačah za kmetijske delavce ter uredba o začasni ureditvi prejemkov viničarjev. Ti naj se zaposlujejo samo na podlagi pismenih pogodb in ne po starih ustnih dogovorih, s katerimi so vedno oškodovani za svoje pravice.

Pogodbe naj točno označijo vrednost stanovanja, zemljišča in drugih deputatnih pravic.

Največje važnosti pa je kulturno prosvetno delo med viničarji. Enotni sindikati morajo temu vprašanju posvetiti vso pozornost. Viničarje in poljedelske delavce je treba navajati k čitanih časopisov, sodelovanju v sindikalnih organizacijah in jih politično dvigati. Znanji jim je treba prikazati prednosti dela v produkciji, kjer bodo s svojo delovno močjo mogli več pomagati za dvig splošnega blagostanja ter imeli tudi sami večje koristi kot jih imajo od dela v vinogradih. Zainteresirani jih je treba zlasti za gradbeno stroko, kjer bo naše gospodarstvo v petletnem načrtu rabilo mnogo delovne sile in spodbujati za dela pri gradnji ali drugih javnih delih zlasti družinske člane viničarjev in ostalih kmetijskih delavcev. Tam bodo svojemu delu primerno plačani ter se odpirala zlasti mladini pot k razvoju in strokovnemu usposabljanju in s tem pot v lepšo bodočnost.

Načrtno razdeljevanje zidakov, strešnikov in strešne lepenke

Da se zagotovi izvedba plana gradbenih del odreja Planska komisija LRS načrtno razdeljevanje zidakov, strešnikov in strešne lepenke na naslednji način:

a) kontingenti: Planska komisija LRS določa časne ali dokončne kontingente navedenih materialov v skladu z investicijskimi plani ministrstev in ljudskih odborov, in sicer za naslednje skupine kontingentov:

1. za gradbeno podjetja za objekte zveznega in republiškega značaja;

2. za zvezna in republiška ministrstva oziroma njih ustanove in podjetja za gradbeno dela v lastni režiji;

3. za J.A. Glavni odbor enotnih sindikatov in ostale množične organizacije za gradbeno dela, ki jih grade v lastni režiji ali po gradbenih podjetjih;

4. za Okrajne ljudske odbore za vsa dela po okrajnih investicijskih planih, v katerih obnovi podeljevali in sol in za vsa dela izven plana (gradnja zasebnikov, raznih drugih itd.);

b) izdajanje nakazil: 1. za črpanje kontingentov, navedenih pod a) točke 1, 2, 3 izdaja nakazila imenovanim koristnikom Gl. direkcija industrije gradbenega materiala v Ljubljani v okviru določenih kontingentov;

2. za črpanje kontingentov navedenih pod a) točka 4 izdajajo nakazila Okrajni ljudski odbori v okviru določenega jim kontingenta.

c) Prijavljanje proizvodnje, zalag in potreb: 1. Vse opake in podjetja za izdelavo strešne lepenke morajo prijaviti do 10. aprila 1947 Glavni direkciji industrije gradbenega materiala, Ljubljana. Cankarjeva cesta, vse zaloge navedenih materialov na dan prijave proizvodnje po proizvodnih planih od dneva prijave do konca leta 1947 in za mesec apr. maj, junij za vsak mesec posebej. Imenovana podjetja prijavijo tudi vse že sprejete obveze za dobavo navedenega materiala. Nadaljnja evidenca proizvodnje in zalag se bo vršila v navodilih ministrstva za industrijo in rudarstvo.

2. Koristniki kontingentov pod a) točka 1, 2 in 3 morajo prijaviti do 10. aprila 1947 zaloge na stavbišču in vse potrebe navedenih materialov za vse leto 1947 in za mesec apr. maj, junij za vsak mesec posebej, in sicer za posamezne objekte in skupno Glavni direkciji industrije gradbenega materiala.

Republika gradbeno podjetja in okrajna gradbeno podjetja, ako gradijo objekte republiškega ali zveznega značaja, prijavljajo potrebo za dela iz kontingenta a) točka 1 in a) točka 3, in sicer preko ministrstva za gradnje. Za objekte iz kontingentov a) točka 1 in 3, katerih gradnja ob času prijave še ni prevzela gradbeno podjetje ali za objekte a) točka 2, ki še niso v gradnji, je dolžan prijaviti zalogo in potrebo gospodar Glavni direkciji gradbenega materiala.

3. Okrajni ljudski odbori izdajajo nakazila v okviru njim dodeljenega kontingenta na podlagi podatkov, zbranih pri sestavljanju okrajnih investicijskih planov in ne javljajo potreb Glavni direkciji industrije gradbenega materiala.

Brez nakazila Glavne direkcije gradbenega materiala Okrajni ljudski odbori so dolžni zagotoviti opako in ostali material predvsem za objekte prve prioritete.

Okrajni ljudski odbori smejo izdajati nakazila za zidake in strešnike v okviru svojih kontingentov le na tiste opake, ki jim jih določi Glavna direkcija industrije gradbenega materiala.

Nakazila za strešno lepenko smejo izdati samo za izolacijo ter stalno kritje.

Kupne pogodbe, ki so bile sklenjene pred objavo teh navodil med gradbenimi podjetji in opakarnami, ostanejo v veljavi za gradnje prve prioritete za gradnje izven prve prioritete bo Glavna direkcija industrije gradbenega materiala revidirala termine v kupnih pogodbah, pogodbe za objekte izven investicijskega plana se pa izvršijo le, v kolikor to dovoljuje okvir odobrenih kvot.

Okrajne in krajevne opake, ki presežejo letno proizvodnjo zidakov in strešnikov, so predvidenemu proizvodnem planu, razpoložljivo po odobritvi ministrstva za industrijo in rudarstvo s 50% preseška proizvodnje.

S proizvodnjo novih opakarn, ki niso vključene v letošnji proizvodni plan, razpolaga svobodno organizator sam.

Ljubljana, 3. aprila 1947.

Podpredsednik Planske komisije LRS: (Ing. Turnšek V.)

„Ljubitelj tehnike“

Slovenec imamo več strokovnih revij, časopisov in brošur, ki naše ljudi na poljuden način seznanjajo s tehnično in tehničnimi problemi. »Industrijski vestnik« je od številke do številke plodovit. To je glasilo naših delavcev, mojstrov in inženirjev, zaposlenih v industriji, in je obenem tudi praktični priročnik za razna tehnična in gospodarska vprašanja. Vsakemu naročniku in čitatelju je svetovalec, saj v svojih stolpcih odgovarja na vsa strokovna vprašanja in vabi vsakogar, naj se po navsele obrača nanj. »Elektrotehniški vestnik« je strokovna revija, ki zasluži vso pozornost. Strokovnjak in nestrokovnjak najdeta v njej mnogo zanimivega in poučnega. Poleg tega, da izhaja še več strokovnih revij, tudi naše dnevno časopisje posveča vso skrb širjenju smisla za tehniko med našimi ljudskimi množicami.

V teh dneh pa bo izšla prva številka časopisa »Ljubitelj tehnike«, ki ga bo izdal zvezni odbor ljubiteljev. Naloga tega lista je, da se z dognanji in znanjem strojne in elektro-tehnik, gradbene tehnike, arhitekture, kemije in fizike seznanijo naše ljudstvo. Zanimivi, poučni in lahko razumljivo pisani članki bodo obravnavali razvoj tehnike, življenje znamenitih učenjakov, opise vodilnih tehničnih del in njihovih ustvarjalcev itd. Poleg tega bo ta list prinašal strokovno-tehnične nasvete za izvršitev pogonskih objektov, raziskovanj, preiskav in poizkusov in sproti bo seznanjal čitalce z najnovejšimi tehničnimi novostmi in iznajdbami. Obenem pa bo vršil vlogo organizatorja in propagandista za organizacijo ljubiteljev tehnike. Prva številka lista »Ljubitelj tehnike« vsebuje med drugim tudi članke o konstrukciji vodnih turbin, o atomih, ki so merilo za čas, o načinu prenašanja električne energije, o atmosferi v rudnikih, o razvoju brodarstva skozi stoletja, o zahtevah arhitekture, o melioracijah zemljišč itd., poleg tega pa popisuje novosti iz tehnike, objavlja tehniške pojme, objavlja razpis nagrad in prinaša drobne članke o delu, organizaciji ljubiteljev tehnike. List je bogato ilustriran, opremljen s slikami in tehničnimi črticami. Izhajal bo enkrat na mesec na 32. straneh, na četrt formata. Cena lista je določena na 15 din, pri prednaročilih, ki so večja od treh izvodov, pa daje uprava 20% popusta. List se naroča v Ljubljani, Tyrševa c. 11.

Dopisi »Ljudski pravici«

Občni zbor sindikalne podružnice v Slatini Radencih

Pred dnevi je bil občni zbor sindikalne podružnice delavcev in nameščencev Slatine Radenci, ki se je spojila s petanjsko podružnico.

Iz tajniškega poročila je razvidno, da je bil z nadurnim in prostovoljnim delom zbran znesek 57.565 din, ki ga je podružnica razdelila v dobrodelne in kulturne namene. — Izmed odsekov podružnic se je z uspehom udeleževala igralska družina, ki je imela pod vodstvom režiserja tov. Slokana pet dobrih gledaliških predstav in dve gostovanji v Radgoni s »Pohujanjem v dolini Sentflorijanske«. — Delavci in nameščenci so popravili cesto in uredili zdraviliški park v 1152 urah, za gradnjo ceste v Negovi pa so pripravili 468 prostovoljnih ur. Pet članov je opravilo 750 ur na regulaciji Pesnice.

TOLMIN

Tudi učiteljski inštitut Tolmina smo spoznali, da se doseže s tekmovanjem mnogo boljše uspehe pri učenju. Zato smo sklenili, da bomo tekmovale in po drugi redovni konferenci podarili najboljšemu razredu prehodno zastavico. Sklenili smo, da bomo nagradili tudi najboljšega dijakca s knjigo Maksima Gorka »Mati«, tako ne bo tekmovanja samo med razredi, ampak tudi med posameznimi učenci. Najslabše učence pa bo organizacija pred vsem razredom poklicala na odgovor, da se bodo ugotovili vzroki neuspeha. V naših šolah se zdaj ne sme izgubljati časa in lenih ljudi nečemo imeti med seboj, saj se dobro zavedamo, da naša država potrebuje dobrih vzgojiteljev. Zato mladina na delo in učenje ter izpolnjevanje nalog maršala Tita!

Katja Lasič.

MIRNA — Pretekli teden je bil v Mirni pri Trebnjem ustanovljen občni zbor 58. podružnice enotnega turističnega društva Slovenije. Ivoliti so prvi redni upravni odbor in razpravljali o že tekočih predpripravih za preureditve gradu v množično gostišče in gradnjo novega kopališča. Med ustanovitelj podružnice je mnogo kmetov in vinogradnikov, ki pravilno pojmujejo važnost in cilje TDS kot propagandistične ustanove.

B. P.

SOCERGA — SLOV. ISTRA

Poleg ogromne materialne škode in razvalin je fašistična Italija pustila v Istri žalostne posledice tudi na kulturnem področju. Nepismenost je v Sloveniji zelo redek pojav, le v Istri je še mnogo nepismenih.

Takoj po osvoboditvi pa je ljudska oblast krepko prišla za delo; mladina se je začela učiti in je dosegla že lepe uspehe. Po vsej Istri so bili organizirani analifabetički tečaji in v Sočergu so se poleg mladine pripravili tudi starejši od 55—60 let. Tako hodi v tečaj stari Mašalin, ki se je v Rusiji v ujetništvu naučil cirilice, zdaj pa se hoče naučiti tudi latinice Paliska Jože pa je star komaj 22 let. V tem kratkem času je dosegel tako lepe uspehe, da bo šel kmalu v drugi višji tečaj.

V vasi Tuljaki, ki je dobro uro oddaljena od Sočerge in kjer nimajo šole, so si kar sami pripravili primeren prostor in klopi, da se tečaj lahko vrši; tovarišica Zdel Zora pa pridno poučuje na obeh krajih. Težko je, ker ni elektrike, razsvetljave in se ob bralcu petrolejski svetlo vidi, ljudje pa vztrajajo kljub temu, samo, da se bodo naučili pisati ter čitati slovenske knjige in časopise. Učitelstvu, ki tako požrtvovalno dela v Slovenski Istri, pa je ljudstvo zelo hvaležno.

Zorko.

Kršitelji zakona o vajencih kaznovani z denarnimi globami

V naši državni ureditvi zakon o vajencih ni samo pomembna socialna pridobitev, temveč se z zakonom omogoča in zagotavlja vzgoja mladih in strokovno sposobnih kadrov, ki so prepotrebni za uspešno izvajanje gospodarskega plana. Predvsem je treba poudariti, da pomeni zakon o vajencih korenit prelom v položaju, ki ga je zavzemal učenec v predaprilski Jugoslaviji in položajem, ki ga zavzema danes.

Vendar imamo še nešteto primerov kršenja zakona o vajencih. Odseki za delo pri okrajnih ljudskih odborih so v februarju izsledili več kršilcev zakona, ki so prejeli zaslužen kazni. Kaznovani delodajalci v večini primerov niso izpolnjevali 12. in 15. člena zakona o vajencih. Niso si bili popolnoma na jasnem, da mora po novem zakonu vajenec pridobiti potrebno znanje v svoji stroki s praktičnim delom in strokovnimi šolami. Oboje je obvezno in člen 15. zakona o vajencih nalaga delodajalcu dolžnost in skrb za to, da se vajenci svoje stroke v predpisani učni dobi tudi praktično izuče. Mladi strokovni kadri so nam za uspešno izvedbo petletnega plana prepotrebni, zato je zanemarjanje istih od strani delodajalca vredno dvakratne gube. Prvič, ker zavirajo popolno, usposobljenost vajenca samega in drugič, ker kažejo malomarnost odnos do našega načrtnega gospodarstva.

Vsakdo, ki pozna 12. člen zakona o vajencih, ve, da vstopa vajenec v delovni odnos z delodajalcem na temelju pismene učne pogodbe, ki mora biti sklenjena v osmih dneh po sprejemu vajenca, da mora pogodba navajati določeno stroko, učno dobo, plačo, eventualno prekrbo itd., da mora pogodbo potrditi okrajni ljudski odbor, ki izda vajencu v sporazumu z organom za posredovanje dela vajeniško knjižico, da se pogodba od ene ali druge strani ne more razveljaviti brez vednosti za to odgovornih forumov in ne brez tehničnih vzrokov.

Prav tako je tudi meza določena in jo je treba plačati, ne pa nadomeščati z

raznimi nagradami, delovni čas je odmerjen, zato ne bo garal učenec od sedme ure jutraj do sedme ure zvečer, vsakoletni dopust mora dobiti vajenec prav tako kakor drugi člani delovnega kolektiva. Ker pa vsega tega in še marsikaj drugega nekateri delodajalci še vedno niso hoteli doumeti, so sedaj dobro občutili, da delovno ljudstvo brani svoje pravice z zakoni, katerih kršitve se najstrožje kaznuje. V okraju Jesenice je bilo obsojenih na denarne kazni devet delodajalcev, in sicer: Pohlin Alojz, ključavničar, na 1500 din, Slibar Franc, krojač, na 700 din, Pristavec Janez, krojač, na 500 din, Potočnik Jože, soboslikar, na 500 din, Košir Anton, kovač, na 300 din, Jurec Jožef, krojač, na 400 din, Prešeren Andrej, kolar, na 300 din, Jager Edo, trgovec in Mrak Janez, brivec pa po 200 dinarjev. V okraju Šmarje pri Jelšah trgovce Skale Vinko na 1000 din, v okraju Ptuj čevljar Žnidarič Ivan na 700 din, kovač Franc Mlakar na 500 din, Strmšek Anton, Kosec Jakob, Pečuh Franc, Ljubec Franc, Zilavec Ivana in Domanjko Jože pa od 400 do 150 din.

Med kaznovanimi so nekateri pojmovali določbe zakona, ki nalaga delodajalcu skrb, da vzgojno vpliva na učenca tako, da so učencu plačevali plačo, ga pretepali in drugače slabo vplivali na vzgojo vajencev. Marsikje so tudi preprečevali vajencem posejanje strokovnih šol itd. Taka vzgojna metoda je dosegla povsem nasproten uspeh od zaželenega. Samovolja nekaterih delodajalcev pa se je izkazala predvsem v dejstvu, da so sprejemali in odpuščali učence, kakor se jim je zahotelo ne da bi o tem obvestili ljudski odbor. Sklepanje učne pogodbe so smatrali le za formalnost, ki se jo ob priložnosti opravi, a ne v roku, ki ga za to določa zakon.

Ti primeri dobro brez dvoma vzbudili iz dremavice vse one delodajalce, ki še danes ne vedo, da živimo v novi Jugoslaviji, kjer ima vsa oblast v rokah delovno ljudstvo, ki si bo svoje težko pridobjene pravice tudi znalo zaščititi.

80% pridelka bosanskih sliv so lani posušili. V Bosni in Hercegovini je pod vodstvom uprave za promet s sadjem, povrtnino in alkoholnimi pijačami pet podjetij. Lani niso izvažali svežega sadja, pač pa so izvozili večje količine orehov. Pred vojno so uporabljali za sušenje 35% pridelanih sliv, lani pa 80%. Za žganje so porabili lani 5% pridelka, medtem ko so leta 1939 porabili za kuhanje žganja 50% pridelka sliv.

70 milijonov din znaša vrednost lani izvršenih gradbenih del v kragujevskem okraju. Popravili so vse pomembnejše ceste, zgradili številne mostove in napravili druga gradbena dela.

Lani so posadili v Bosni in Hercegovini nad 1.000.000 gozdnih dreves. Med vojno so bile uničene vse gozdne drevesnice v Bosni in Hercegovini, zato se niso mogli lotiti pogozdovanja takoj po osvoboditvi v večjem obsegu. Lani so dosegli lepe uspehe in razen tega, da so posadili nad milijon dreves, so zbrali tudi 22.440 kg semen listavcev, 500.000 kg storžev iglavcev, iz česar so pridobili 17.000 kg čistega semena. S prostovoljnim delom so zbrali za 170.000 din semena.

V Dalmaciji so posadili nad 2 milijona drevesnih sadik med dosedanjim letošnjim spomladanskim kampanjo za pogozdovanje. Načrt je določal, da bodo pogozdili 642 ha zemlje, toda že do 21. marca je bilo pogozdono 981 ha zemljišč. Določeno je bilo, da morajo posaditi 1.232.000 sadik, posadili so jih pa že do 21. marca 2.107.000.

Popravilo velikega mostu čez Savo pri Susedgradu. Ta železni most na progi Zagreb—Samobor je bil med vojno bombardiran, tako da je bila porušena srednja konstrukcija z razpetino nad 37 m. V delavnici v Zagrebu izdelujejo novo železno konstrukcijo, ki bo kmalu končana.

Zopet redni pomorski obalni promet na Jadranu. Parniški promet je bil zaradi slabega vremena dalje časa oviran in delno ustavljen. Zdaj je uveden zopet redni promet s parniki in motornimi jadrnicami na raznih progah.

Največja tovarna umetnih gnojil v naši državi obratuje v Subotici. Izdeluje skoraj trikrat več umetnih gnojil, kakor pred vojno. Njena zmogljivost je znatno večja kakor celjske tovarne. Izdeluje superfosfat.

Nova uredba o vozačih motornih vozil je bila uveljavljena 21. marca. Uredba določa, da smejo voziti z motornimi vozili samo osebe, ki so položile predpisani izpit in ki imajo šofersko izkaznico. Glede na kvalifikacijo so vozači motornih vozil razdeljeni v tri razrede. V tretji razred spadajo začetniki. Pravico imajo voziti s potniškimi avtomobili do 75 KS in s tovornimi ter posebnimi avtomobili do 2,5 tone. V drugi razred spadajo vozači, ki so vozili najmanj dve leti in ki so položili predpisani izpit za vozače II. razreda. Pravico imajo voziti, razen s potniškimi avtomobili, tudi s tovornimi in posebnimi do 5 ton in avtomobili po 16 sedežev. V prvi razred spadajo vozači, ki vozijo že najmanj pet let in ki so položili izpit za mehanike in izpit za vozače prvega razreda. Izpise za vozače imajo pravico polagati osebe, ki so stare najmanj 18 let, ki so pismene, telesno in duševno zdrave in ki uživajo politične in druge državljanske pravice.

Izboljšanje prometa v Istri in Hrvaškem Primorju. Nedavno je bila v Opatici prva konferenca podjetij za javni promet. Udeležili so se je tudi zastopniki iz Slovenije. Sprejeti so bili pomembni sklepi za izboljšanje prometa v Istri in vsem Hrvaškem Primorju. Uvedene bodo nove avtocestne proge. Prizadevali si bodo tudi, da bodo pomorske in suhozemske proge imele dobre zveze.

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Lepi uspehi številnih podjetij v prvomajskem tekmovanju. Delovni kolektiv zagorske industrije volnenih tkanin v Oroslavju pri Zagrebu je v januarju in februarju presegel proizvodno nalogo povprečno za 27,2%. — Trikotlač »Sike« v Sarajevu je presegla proizvodni načrt v februarju za 19,3%. — V tovarni obutve v Banjaluki dela po delovnih normah 90% delavcev. Uvedli so sistem dela na tekočem traku. — Delovni kolektiv Zagorske gozdne podjetja »Gornji Ibar« je najboljši kolektiv lesne industrije v Crni gori. Februarja je presegel proizvodni načrt za 25%. — V premožovniku v Zenici so pred dnevi proglasili 40 novih udarnikov.

V Beogradu prebivalstvo glasuje, kakšne stanovanjske hiše si želi. Prirejena je razstava najboljših načrtov za stanovanjske hiše. Obiskovalci razstave prejmejo anketne listke ter odgovorijo na vprašanje, kateri načrt jim je najbolj všeč in zakaj. Sredi aprila bodo začeli zidati stanovanjske hiše ter bodo upoštevali izid ankete.

Napredek podjetij tekstilne industrije v Srbiji. Večina podjetij tekstilne industrije v Srbiji je februarja presegla proizvodno nalogo. Tovarna »Miloš Matijević« v Beogradu je uvedla norme in

preseglala proizvodni načrt v tkanici za 21,45%, v predilnici pa za 25%. Tovarna »Čveta Dabić« v Titovem Ušciu je izdelala februarja 79% več bombažnih tkanin, kakor je določal načrt. Tovarna »Alda« v Zemunu je izdelala 100% več platna, kakor je bilo določeno v načrtu, tovarna v Starem Beču pa 15% več. Državno podjetje v Beogradu je preseglo proizvodni načrt v tkanici za 35%. Prva bačka tekstilna industrija v Novem Sadu je presegla proizvodni načrt za 18,4%. V podjetju »Mumčija« v Nišu so presegli načrt za 27%.

Zgraditev hidrocentrale v Sarajevu. Začela so se pripravljalna dela za zgraditev hidrocentrale na reki Sani. Ta elektrarna bo velikega gospodarskega pomena za zahodno Bosno. Oskrbovala bo z električno energijo med drugim tudi rudnik v Ljubiji in kraje Ključ, Sanski Most, Bosanski Novi, Prijedor in Banjaluko. Razen tega bo dajala električno energijo tudi rudniku boksita v Bosanski Krupi.

Razvoj živilske industrije v Srbiji. Po osvoboditvi je bilo v LR Srbiji obnovljeno 90% živilske industrije. Po proizvodnem načrtu federalne uprave za živilsko industrijo bo zmogljivost živilske industrije že letos podvojena.

POROČILO DOLORES IBARRURI NA III. KONGRESU KOMPARTIJE ŠPANIJE

KOMUNISTIČNA PARTIJA ŠPANIJE podpira ustanovitev republikanske fronte

Duša partizanskih oddelkov je Komunistična partija

Paris, 4. aprila. — »Mundo Obrero« prinaša poročilo generalnega sekretarja KP Španije Dolores Ibarruri - La Passionaria na III. kongresu KP Španije.

V poročilu je Dolores Ibarruri podrobno govorila o položaju v Španiji pod Francovim terorjem in navedla številke o padanju proizvodnje ter poudarila, da je 71,9% frankističnega proračuna določena za vojsko in za organe za zatiranje španskega ljudstva. Govorec o mednarodnem položaju, je La Passionaria dejala, da je Španija danes, prav tako kot je bila 1936. leta, točka, kjer se križa svetovna politika in da Franco odstopa imperialističnim skupinam še zadnje ostanke španske suverenosti v zameno za njihovo podporo in potrpežljivost do njegovega režima. Niti angleški imperialisti, niti severnoameriška reakcija, je dejala La Passionaria, nečijo republike v Španiji.

Dolores Ibarruri je nato razložila stališče KP Španije o ureditvi države, ki mora zamenjati fašistično diktaturo Franco, in poudarila, da smatra Komunistična partija Španije izvedbo agrarne reforme in rešitev nacionalnega problema tudi v Maroku kot temeljne pogoje za razvoj demokracije. Komunistična partija se bo borila, je dejala La Passionaria, za rešitev agrarnega, narodnega in kolonialnega vprašanja v skladu s temeljnimi demokratičnimi načeli v korist delavskega razreda, ljudstva in republike. Komunistična partija smatra, da buržoazni značaj demokracije republike, za katero se ona bori, ne izključuje, ampak zahteva aktivno udeležbo delavskega razreda kot razreda, ki je najbolj demokratičen pri upravi države in utrjevanju demokratičnih institucij.

La Passionaria nato odbija trditve reakcije, da hočejo komunisti zaneti državljansko vojno, in poudarja, da želi Komunistična partija mir, pravičnost, povratek k normalnemu življenju in demokratični ureditvi, da se omogoči življenje in delo na podlagi zakonitosti, ki bi slonela na ljudski volji.

Dodala je, da Komunistična partija sprejema izvedbo ljudskega referenduma, ker bo lahko ljudstvo po likvidaciji Franco in falange odločilo o obliki državne ureditve.

Pri nadaljevanju svojega govora je La Passionaria poudarila borbo Komunistične partije v Španiji za demokracijo. V stavkah, v protestih in v vsem narodnem odporu sta duh in akcija Komunistične partije. Poudarjajoč, da bo zmaga nad frankizmom dosežena samo z borbo in žrtvami, je La Passionaria izjavila, da so izvršili člani odporiškega gibanja 1945. leta 350, v letu 1946. pa 446 velikih akcij. V letu 1947. je bilo samo do 1. marca izvršenih 98 akcij. Komunistična partija je duša partizanskih oddelkov; organizira sindikate, izdaja desetine ilegalnih časopisov po vsej Španiji in redno objavlja svoje glasilo »Mundo Obrero« v Madridu in Valenciji, na Balearskih otokih in drugod.

V rokah republikancev in ljudskih sil — je dejala La Passionaria — je zmaga republike. Kapitulantni so pretrpeli težke udarce in poraze, vendar se pa svojim načrtom niso odrekli. Borbena enotnost republikanskih in antifašističnih sil, pripravljenih, da branijo republiko proti vsem in vsakomur, je glavni pogoj za preprečitev teh spletk.

Nato se je La Passionaria dotaknila vprašanja republikanske vlade, v kateri

sodelujejo posamezne stranke s skupnimi težnjami in cilji za uničenje frankističnega režima in za obnovo republike ter poudarila nujno potrebo po ustanovitvi republikanske fronte vseh strank v demokratičnih organizacijah, ki podpirajo republikansko vlado in na katere se vlada naslanja pri vodstvu svoje politike. Treba je končati z nesoglasji v republikanskem taboru, je rekla La Passionaria.

La Passionaria je nato poudarila potrebo še tesnejše koordinacije akcij republikancev izven države in tistih, ki se bore v državi, in potrebo, da republikanska vlada okrepi borbo v sami Španiji, kjer je bilo po nepopolnih podatkih samo leta 1946. objavljenih nad 160 stavk in protestnih demonstracij.

Nato se je La Passionaria dotaknila sodelovanja komunistov v Lloisovi vladi in dejala: »Ne sodelujemo v Lloisovi vladi zato, ker je to vlada, ki nas lahko popolnoma zadovolji, ampak zato, ker želimo podpreti reprezentativno vlado republike. Komunistična partija ni stranka, ki izključuje sodelovanje z drugimi strankami. Nikoli ni izjavila, da z nekom ne more sodelovati, razen s Francom in njegovimi ljudmi.

La Passionaria je nato poudarila, da se je Komunistična partija kljub Franco-veju preganjanju pomembno razvila tako v Španiji kakor tudi v emigraciji. Dobila je stotine in tisoče novih pristavev zaradi svoje dosledne obrambe nacionalnih pravic španskega naroda.

Ob zaključku svojega govora je La Passionaria poudarila potrebo dviga in razvoja narodnega odpora proti frankizmu in potrebo skrbnih priprav za razvoj in vskladenje stavk in protestnih akcij množic.

GRŠKE IZMIŠLJOTINE O BULJEŠU RAZKRINKANE

Anketna komisija je našla v Bulješu namesto »vojaškega taborišča« strokovne šole in analfabetske tečaje

Bulješ, 4. aprila. (Tanjug). Podkomisija anketae komisije pod vodstvom brazilskega delegata je kot prvo pričelo zaslišanja Mihaila Terzisa, predsednika beguncev v Bulješu. Terzis je izjavil, da govori v imenu 3200 moških, žensk in otrok, grških beguncev v Bulješu.

Delegat Terzis je izjavil članom anketae komisije, da je od februarja 1945 dalje odšlo na tisoče moških, žensk in otrok iz Grčije v Jugoslavijo, da bi se izognili terorju. Želja vseh prebivalcev v Bulješu je, da bi bila njihova domovina rešena monarhofašističnega terora in da bi se znova vrnil v svojo državo. O življenju grških beguncev v Bulješu je Terzis dejal, da se bavijo s kmetijstvom in da s svojim delom zaslužijo za vsakdanje življenje. Delo opravljajo na zadružni podlagi. Razen tega se zanimajo za kulturno življenje prebivalstva. Ustanovili so strokovne tečaje, šole za zatiranje nepismenosti itd. Ko pa se je po lažnih volitvah v Grčiji marca 1946 povečal teror in je moralo še več ljudi oditi v Priple, so morali grški monarhofašisti na kak način to pojasniti; zato so si izmislili pripovedko o Bulješu, češ da se tam ljudje baje vojaško vežbajo in pošiljajo v grške hribe.

Na vprašanje bolgarskega in sovjetskega delegata, če je točno, da so kdaj prišli v Bulješ bolgarski, albanski ali ruski oficirji, kakor se trdi v Beli knjigi, ki jo je predložil grški delegat Kiru anketni komisiji, je priča odločno zanimala, da bi prišli kdaj v Bulješ bolgarski, ruski ali albanski oficirji.

Na vprašanje o obisku Zahariadesa

v Bulješ je priča dejala, da je obiskal grške begunce in da je govoril samo o položaju v Grčiji.

Na vprašanje bolgarskega delegata ali pozna nekega Toriosa, je priča izjavila, da ga pozna kot agenta provokatorja, ki so ga monarhofašistične oblasti poslale v Bulješ, da bi po vrtnitvi v Grčijo lažno pričal o Bulješu.

Nato je komisija pričela razpravljati o pričah, ki jih je predlagal grški delegat Kiru. Jugoslovanski delegat Krulj je izjavil, da ena izmed prič, ki jih je predlagal grški delegat, ni v Bulješu. Šlo je za neko pričo z imenom Kumboros.

Izjavo jugoslovanskega delegata je izkoristil grški delegat in si naglo izmislil novo provokacijo, češ da Kumboros ni v Bulješu, ker ima »obvestila«, da je ta priča v grških hribih »pri tolpah«.

Po izjavi grškega delegata, ki je citiral poročilo »Borbe«, da je bil Kumboros odlikovan na mladinski progi, je jugoslovanski delegat Krulj pojasnil, da ima večina pobežlih grških domoljubov v Jugoslaviji psevdonime, ker jim je znano, da bi monarhofašisti preganjali njihove družine in izvajali krvave represalije, če bi ugotovili, da jih ni v Grčiji. Priča pod imenom »Kumboros« je izjavila, da je njeno pravo ime Kanis Dimitrios, da je sodelovala pri gradnji mladinske proge Brečko-Banoviči, da se je tam odlikovala in da so mu tovariši dali drugo ime, da ne bi zvedele tega monarhofašistične oblasti in preganjale njegovo družino.

Ko je grški delegat videl, da je njegovo izzivanje razkrinkano, je skušal

zavleči razpravo na ta način, da je zanikal istovetnost priče. Siroki delegat je podprl grškega predstavnika.

Taboriščne oblasti so predložile komisiji sliko, iz katere je razvidno, da je bil Kanis Dimitrios imenovan Kumboros v trenutku, ko je bil odlikovan, obdan s francoskimi in drugimi mladinci, ki so sodelovali pri delih na mladinski progi.

Sovjetski delegat je poudaril, da se je lahko sedaj vsa podkomisija prepričala, da Bulješ ni vojaško taborišče, ampak miroljubna vas in da je v Bulješu podkomisija našla namesto vojaških šol strokovne šole in analfabetske tečaje, kakor tudi, da so trditve grškega delegata Kiru, da je Kumboros v grških hribih, popolnoma razkrinkane.

Podkomisija je porabila nad dve uri za razpravljanje o istovetnosti priče in ni mogla zaslišati vseh predlaganih jugoslovanskih in grških prič. Angleški in ameriški delegat sta predlagala, naj delegati obiščejo samo še taborišče.

Pri obisku v taborišču so se člani podkomisije lahko prepričali, da je pripovedka o Bulješu kot »vojaškem taborišču« popolnoma izmisljena. Člani podkomisije so obiskali veliko gledališče, ki ga je zgradilo prebivalstvo vasi in ki ima 1500 sedežev, nato pa otroški vrtec, kjer skrbje za begunce.

Ko je podkomisija bila v taborišču, je prebivalstvo navdušeno manifestiralo za EAM, zahtevalo umik Angležev in Američanov iz Grčije ter reprezentativno grško vlado s sodelovanjem EAM-a.

Po obisku v taborišču so člani podkomisije zapustili Bulješ.

FIZKULTURA

Začetek pomladanske sezone v LR Črni gori

Šole pred dvema tednoma se je v Črni gori končal zadnji amaterski tečaj GO Omladine Črne gore na Durmitorju, v katerem se je večina mladincev usposobila za voditelje manjših vaskih tečajev. Vsi mladinci so obenem izpolnili norme za fizikalni znak. Zanimivo je to, da so se mnogi mladinci prej še začetniki, iz visoko ležečih, toda po več deset kilometrov oddaljenih vasi vrtili na svoje domove na smučeh.

Sedaj se pripravljajo na pomladanski cross v Črni gori v polnem teku, a začelo se je tudi nogometno prvenstvo naše republike. Stevilo udeležencev na treningih za pomladanski cross raste iz dneva v dan. Na letošnjem crossu bo vsak okraj organiziral svoje tekmovanje. Najbolj živahno je in najbolj marljivo se pripravljajo fizikalni aktivni cetinskega in titogradskega okrožja.

kjer z mladinci trenira tudi večina učiteljev.

Preteklo nedeljo se je začelo tudi nogometno prvenstvo. V ligi naše republike igrajo: »Jedinstvo« iz Plovolj, »Sutjeska« iz Nekšića, »Lovćen« iz Cetinja, »Bokelje« iz Kotora in »Arzenal« iz Tivta. Vse ekipe so zelo izenačene, a največje presenečenje je že v začetku tekmovanja preskrela dosedaj nepoznana »Sutjeska«, ki je premagala odlično enajsterico »Bokelja« s 5:1. Nogomet je v Črni gori še vedno najbolj priljubljena panoga toda poleg splošne vadbe se gojijo v vseh večjih društvih lahka atletika in športne igre, kot košarka in odbojka. V vsakem kraju obstoja fizikalni aktiv ali društvo, medtem ko je v stari Jugoslaviji živetarilo le par društev, ki niso gojila drugega kot nogomet.

Presenečenja na Reki

Na turnirju košarke na Reki, v katerega finalu igra tudi mlada ženska ekipa iz Ljubljane, se dogajajo velika presenečenja. Tako je n. pr. ekipa »Partizana« premagala favorita za prvo mesto ekipe Trsta z visokim rezultatom 29:14 (21:0). »Partizane« je odlično branil svoj koš in to mu je zagotovilo zmago. V drugem delu igre je boljše kondicija igralcev »Partizana« preprečila izenačenje tehnično boljše Trščanov.

Košarkarice Trsta so premagale ekipo Reke z visokim rezultatom 34:9. Za svojo zmago proti enakovrednim nasprotnicem se imajo zahvaliti odlični igri Salde Brunete, najboljši igralci na turnirju, ki je sama dosegla 16 košev.

Beograjske košarkarice so zaslužno premagale ljubljansko ekipo z 21:6.

Tekma med Zadrom in Reko se je končala s presenetljivo zmago Reke s 17:16, torej za en koš razlike.

Največje iznenadenje predstavlja zmaga moške ekipe Novoga Sada nad Beogradom z rezultatom 20:19. Rezultat se je v teku igre zelo spreminjal. Beograd je vodil že z 9:0. Toda nepričakovano je padel dež in na zmagošen terenu so se bolje znašli Novosađani in onemogočili Beograđanom tehnično boljše igre.

Včeraj se je turnir ob elabem vremenu nadaljeval. Zmaga ekipa Reke je v lepi in živahni igri premagala dobro ekipo Beograda z 20:10 (11:6). Prav tako je moška ekipa Reke v zanimivi in borbeni igri obvladala Beograd s 14:15 (11:5). Partizan si je z zmago nad Zadrom z 11:6 (9:3) približal končni zmagi v radnji tekmi je Trst le s težavo premagal Novi Sad z 9:6 (3:2).

Med moškimi ekipami vodi po dosedanjih tekmah: Partizan s 6, Reka s 4, Beograd in Novi Sad mu sledita z 2 točkama. Od ženskih ekip vodi Reka.

»Crvena zvezda« : »Crvena lokomotiva« 1:0 (1:0)

Včeraj popoldne je bila na igrišču »Pobede« v Zagrebu odigrana prvenstvena nogometna tekma za zvezno ligo med Crveno zvezdo in Crveno lokomotivo. Zmagala je Crvena zvezda z rezultatom 1:0 (1:0).

Obe moštvi sta igrali zelo ostro in v nekaterih trenutkih precej grobo. Crvena zvezda je igrala tehnično bolje. Edini gol je dal v 15. minuti prvega polčasa Jezerkić s avobodnim strelom na razdalji 30 m. Ves drugi polčas ni Crveni lokomotivi uspelo izenačenje, čeprav je prevladovala na terenu. Crvena zvezda je samo od časa do časa prehajala v napad, toda le ti so bili mnogo nevarnejši kot napadi Crvene lokomotive.

S to zmago se je moštvo Crvene zvezde povzpelo na drugo mesto na tabeli Zvezne lige in se z 29 točkami približalo Partizanu, ki jih ima 31. Sodil je precej nesigurno Stern iz Osijeka.

Objava

Vsem, ki vadijo za zvezni dan fizikalnikov v Beogradu, javljamo, da bo predvidena vadba namesto v ponedeljek v torek na istem mestu in ob isti uri.

Vadbe se vsi zanesljivo udeležite, ker bo v petek 11. t. m. prvi pregled vseh telovadbe ob 19 v telovadnici »Enotnosti« na Taboru.

FZS.

Dvignimo nivo lahke atletike

Osnova vseh športnih panog je poleg splošne vadbe — lahka atletika. Ta lepa fizikalna panoga je dostopna vsakomur in pripravna za vsakogar — ne glede na spol in starost. Pa vendar ji moramo vsako leto znova utirati pot, vedno znova se je treba boriti za dvig njene kvalitete in za kader fizikalnih vodnikov, ki bodo poneli lahko atletiko v najbolj oddaljeno vas, v najmanjši fizikalni aktiv in tam učili, vadili in vgejali nove kadre.

Fizikalna zveza tudi sedaj, na pragu nove lahkoatletičke sezone, vnovič opozarja na dejstvo, da je sedaj čas, da se predvsem tisti, ki so na drugi skupščini tožili, kakšno je pri njih pomanjkanje kadrov — vadijteljev, da se torej predvsem tisti odzovejo njenemu povabilu in tečaj za lahkoatletičke vadijtele, ki ga pripravlja lahkoatletički odbor pri FZS v dneh od 13.—25. aprila 1947. Sedaj imajo okrajji, društva in aktivni ponovno najlepšo priliko, da pošljejo v strokovni lahkoatletički tečaj društvene vadijtele in funkcionarje. Tečaj bo imel kvaliteten priznane trenerje in predavatelje. Tečaj bo obsegal poleg teoretičnega pouka predvsem praktično vadbo na prostem. — Predvideni program obsega sedem ur splošne vadbe, 14 ur treninga v teku, po 12 ur atletskih skokov in metov, 7 ur ušnih poskusov, 5 ur športne masaže, 2 uri organizacijske prireditve, 2 uri političnih predavanj, 7 ur higijene pri treningu, dalje seminar za študij športne literature (4 ure) in tekmovne pravilnike (12 ur), ker bodo na koncu kandidati izprašani na izpitih.

Ponovno opozarjamo vsa društva, da smo sedaj dolžni zadnji rok za prijave 8. aprila 1. Dobro premislite, koga pošljete v tečaj. Zašeleno je, da bi prišli vanj mladinci, ki so kolikor toliko izurjeni v lahki atletiki in razgledani na področju organizacije. Namen tečaja je, dati jim strokovne nasvete in amercije za novo delo v lahki atletiki. Po končanem tečaju bodo najposobnejši kandidati (inje) lahko polagali izpite za vadijtele in sodnike oz. sodnice.

V Ljubljani bodo tečajniki imeli brezplačno hrano in stanovanje in nosijo društva le stroške potovanja. Pač pa opozorimo, da naj vsak tečajnik (ica) prinese s seboj 2 odelji! Prijavite kandidate (inje) z navedbo priimka, imena, datuma rojstva, poklica, pripadnosti k društvu in s kratko navedbo njegovega (njene) dosedanjega fizikalnega udejstvovanja.

Prijave pošljite na naslov: Fizikalna zveza Slovenije — odbor za lahko atletiko, Ljubljana — Tabor, kjer se bo tečaj tudi vršil. Pričetek tečaja je v nedeljo 13. t. m. ob 8 na Taboru. Imena prijavljenih tečajnikov in tečajnice bodo objavili v »Poletu«.

Ob tej priliki opozarjamo tečajnike in vse atlete delavce na terenih, društvih in aktivih, da pripravljajo lahkoatletički odbor pri FZS izdajo posebnega lahkoatletičkega nbenika, ki bo izšel verjetno že v začetku sezone za olajšanje dela naših vadijteljev lahke atletike širom Slovenije.

Lahkoatletički odbor pri FZS.

VREMENSKA NAPOVED

Sobota, 5. aprila: Čez noč in jutraj dež, pozneje jasno, hladno.

Nedelja, 6. aprila: Spremenljivo, deloma tudi jasno brez bistvenih padavin.

Ponedeljek, 7. aprila: Nekoliko naraščajoča oblačnost ter nekaj padavin.

Razstava slikarstva in kiparstva ugoslovanskih narodov v XIX. in XX. stoletju

JOSIP RAČIČ (1855—1908)

Portret sestre

Ta genialni hrvaški slikar je bil rojen v Horvatih v bližini Zagreba. Rastel je v tesnih socialnih priklakah. Že kot otrok je pričel risati motive z domačega dvorišča ter z najbližje okolice, ki je pač otroka pritegovala. Vstopil je v gimnazijo, po dveh letih pa je šel v

litografsko delavnico kot vajenec. Tu ni vzdržal dolgo, neznana sila ga je vlekla k višji, popolnejši umetnosti. Kmalu ga srečamo na Dunaju in nato v Monakovem pri našem Ažbetu. Da je mogel živeti, se je bavil z litografijo tu in kaneje v Berlinu. Iz Berlina se je vrnil v Monakovo, kjer se je vpisal na akademijo. V tem času se je kraljal umetnostni nazor v teh »severnih Atenah« pod pritiskom nove moderne umetnosti v Parizu. To krizo je gotovo občutil tudi Račić, ki je bil po naravi silno občutljiv in samosvoj. Želja, da bi živel v okolici, kjer se je tedaj razvijala najbolj napredna umetnost, ga je gnala v Pariz, kjer je umrl, star komaj 53 let.

Ce pogledamo na njegovo mladost, po drugi strani pa njegova dela, potem nam je jasno, da je bil to človek z genialnim slikarskim darom. Portret sestre je ena njegovih prvih slik in vendar imamo pred seboj že vsega Račića. To naravnost monumentalno obvladovanje ploskve, krepka, povezana obdelava obraza, čudovite zasajane oči, ki jih srečamo še bolj poglobljene pri avtoportretu, so dokazi njegovega mojstrskega znanja in izredne umetniške duše. V Parizu je naredila slika »Pont de Arts«, ki spada med najbolj dognane in najlepše krajine na razstavi. S. M.

Razstava bo odprta do 16. aprila; na vseh vlakih LRS je dovoljen polovični popust.

KULTURNA KRONIKA

Simfonični koncert orkestra radia Ljubljane v Mariboru. 1. aprila je gostoval v Mariboru orkester radia Ljubljane, Maribor in Slovensko Primorje pod vodstvom dirigenta Jakova Cipčaja. Kot solist je nastopil violinist Albert Dermelj. Na sporedu so bile skladbe Hačaturjana, Kinski-Korsakova in dr.

»Zapiski iz osvobodilne vojne« Rodoljuba Colakovića se prevajajo v slovenščino in ruščino. Knjiga Rodoljuba Colakovića »Zapiski iz osvobodilne vojne«, ki jo je izdalo državno založniško podjetje Bosne in Hercegovine »Svjetlost« v svoji knjižnici »Osvobodilna vojnac«, je bila sprejeta z velikim zanimanjem. Knjigo prevajajo v slovenščino in ruščino.

V kratkem bo izšla iz tiska knjiga Rodoljuba Colakovića »Objekovana hiša«, ki je bila objavljena tik pred vojno v Zagrebu. Drugo izdajo te knjižne reportaže o življenju najboljših sinov naših narodov po jecah stare Jugoslavije bodo natiskali v Beogradu v okviru založniškega podjetja »Kultura«.

Glavna letna skupščina upodablja-

roših umetnikov Hrvaške. Dne 1. aprila je bila v Domu upodabljačih umetnikov v Zagrebu glavna skupščina upodabljačih umetnikov Hrvaške.

Na skupščini je bil izvoljen nov upravni odbor, v katerem so: predsednik Anton Avguštinčič, člani Krsto Hegedušić, Djuro Tiljak, Marjan Detoni, Marjan Tartaglia, Ljubo Babić in drugi.

Na skupščini je bilo prav tako sklenjeno, da se izmed onih umetnikov, ki so se prijavili za delo na progi, sestavi 3 skupine. V najkrajšem času bo

združenje poslalo na Mladinsko progo tudi 4 predavatelje. Člani združenja bodo sodelovali pri pripravah za proslavo 1. maja z izdelavo idejnih osnutkov za lepake, dekoracije trgov in ulic itd.

Za častnoga predsednika združenja je bil izvoljen Mirko Rački.

»Diplomatska borba v letih prve svetovne vojne«. Akademija znanosti ZSSR je izdala prvi zvezek velike študije »Diplomatska borba v letih prve svetovne vojne« v redakciji akademika Evgenija Tarleja. Prvi zvezek je napisal profesor Feodor Notavič. Zvezek obsega razdobje od začetka vojne 1. 1914 do pridružitve Bolgarije k Nemčiji in Avstro-Ogrski leta 1915. Delo bo izšlo v štirih zvezkih.

Uničevanje slovaških knjig med vojno. Javne slovaške knjižnice so utrpelo med vojno veliko škodo. V polovici okrajev je bilo uničenih nad polovico knjig. Najhuje je trpelo ozemlje, ki so ga zasedli Mađari. Po osvoboditvi je država dala za obnovitev ter izpopolnitev knjižnic do konca lanskega leta nad milijon Kčs.

Velik uspeh Gottwaldove knjige »Deset let«. Prva izdaja te knjige sedanjega predsednika češkoslovaške vlade Klementa Gottwalda je povsem razprodana. V knjigi so opisane češkoslovaške politične razmere pred drugo svetovno vojno. Knjiga se odlikuje med drugim tudi s številnimi napovedmi, ki so se uresničile med vojno in po nji. Za njo vlada izredno zanimanje, zato jo bodo zdaj izdali v drugi izdaji.

Svečana uprizoritev poljskih dokumentarnih filmov v Beogradu. Kulturno

društvo Jugoslavija-Poljska je priredilo slovesno predstavo poljskih dokumentarnih filmov, ki prikazujejo osvobodilno borbo poljskega naroda in delo za bno. Prikazali so film »Uničenje Berlina«, »Simbol«, ki prikazuje premogovno proizvodnjo in delo znanstvenega inštituta poljske premogovne industrije, »Dvorci«, ki kaže številne gradove poljskih veleposesnikov; ti gradovi so zdaj spremenjeni v kulturne in socialne ustanove. Film »Bjelica« prikazuje delo ene največjih solarni na svetu. Ta film je bil nagraden na mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu kot najboljši pedagoški kratki film. Razen tega so prikazali tudi film »Straža na Baltiku«, ki prikazuje poljsko morje in osvoboditev baltičke obale.

Filmanje Ohridskega jezera. Ohrid in okolico snema beograjsko filmsko podjetje za izdelavo kulturnega filma. Film bo prikazal življenje ohridskih ribičev in lepoto Ohridskega jezera. Film bo velikega pomena za pospeševanje tujkega prometa ob Ohridskem jezeru.

Hrvatski arheološki muzej v Klisu. To bo osrednji hrvaški arheološki muzej, ki bo velikega pomena za vso našo arheološko vedo. Prikazal bo, da so ob Jadranu živeli Slovani že v zgodnjem srednjem veku ter da so se tudi kulturno izživljali.

Slovenska dela v srbskih prevodih. Založniška podjetja »Kultura« »Prosveta« in »Novo pokolenje« so izdelala letni načrt za izdajo mladinskih del. Med temi deli bodo izšli prevodi tudi naših pesnikov n. pr. Prešerna, Županič, Aškerc, Gregorčič in Levstika, med prvo pa bodo izšla Cankarjeva dela.

OBVESTILA

Bolniška potrdila in bolniški dopusti državnih uslužbencev

Državni uslužbenec mora svojo odsotnost zaradi bolezni, če traja več kot 3 dni, po čl. 69. zakona o državnih uslužbenih opravljati z zdravniškim potrdilom zdravnika pristojne ustanove socialnega zavarovanja. Odsotnost zaradi zdravljenja in okrevanja odobruje uslužbenec pristojni staršina na podlagi potrdila o odnosu pismenega mnenja zdravnika pristojne ustanove socialnega zavarovanja.

Takšno potrdilo oziroma mnenje ali predlog izda zdravnik socialnega zavarovanja po odreditvi ministra za delo FLRJ na »potrdilo o zaposlitvi državnega uslužbenca« (bolniškem listu, tiskovni obrazec št. 12).

Ni torej potrebno, da državna ustanova zahteva od državnega uslužbenca poleg potrdila oziroma mnenja zdravnika socialne-

ga zavarovanja na omejenih tiskovnih ali kakšno drugo potrdilo ali izvid zdravniške splošne državne zdravstvene službe. Z bolniškim listom (obrazec 12) mora državni uslužbenec pri staršini svoje ustanove ne le opraviti svojo do tridnevno odsotnost od dela zaradi bolezni, marveč si izposlovati tudi bolniški dopust (odsotnost od dela za več kot 3 dni) zaradi navedenega zdravniškega ali okrovalskega zdravljenja, ki ga nudi ustanova socialnega zavarovanja. Svoje mnenje in predlog za takšno zdraviljenje (bolniški dopust) zapiše zdravnik na bolniškem listu (obr. 12) v rubriki »zdravniške opombe«, ni pa zdravnik dolžan vročiti bolniku še kakšno posebno spričevalo.

Državni zavod za socialno zavarovanje, podružnici v Ljubljani in Mariboru.

OPOZORILO DELODAJALCEM

Opozorjamo delodajalce, da svojim zavarovanim delavcem, ki bodo zboleli v mesecu aprilu 1947 in potrebovali zdravniško pomoč pri zdravniškem potrdilu oziroma natančno izpolnijo vse podatke na »potrdilo o zaposlitvi« (bolniškem listu, obrazec 12). Potrebno je, da vpišejo na potrdilo znesek brutto-zasluzka ter število delovnih stopenj oziroma plačilnih delovnih dni za mesec marec 1947. (Druge bolezni v marcu, za katere je prejel delavec razliko med meso in bolniško hranarino, ni všteti v število stopenj delovnih dni. Ravno tako ni všteti v brutto-zasluzek razliko med meso in bolniško hranarino.) Če delavec v mesecu 1947 ni delal vsaj 26 delovnih dni, je treba na potrdilo zapisati še brutto-zasluzek in število stopenj delovnih dni za februar 1947.

Na »potrdilo o zaposlitvi« je treba čitljivo izpisati naziv podjetja oziroma čitljivo odčitati žig podjetja.

Ker zavodi o pravilnosti izpolnjevanja navedenih podatkov pravilno in hitro izplačevanje bolniških hranarin obdelim in po potrebi tudi zavarovane, nam delodajalci izpolnjevanju teh podatkov posvečajo največjo pozornost.

Državni zavod za socialno zavarovanje, podružnici v Ljubljani in Mariboru.

ZDRAVSTVENA POMOČ RODB. GLANOM aktivnega državnega uslužbenca, ki ne živi z rodbino v kraju svoje službe, ter rodbinski članom v kraju vzkrepanega mornarja.

Pogosto potrebujejo zdravstveno pomoč rodbinski člani aktivnega državnega uslužbenca, ki zaradi stanovitih neprilic ne živi v kraju, kjer državni uslužbenec služi. V takem primeru bi oboleli rodbinski člani morali čakati na zdravstveno pomoč doma, dokler bi mu rodbinski poglavar ne poslal potrdila o svoji zaposlitvi (tiskovni obrazec 12), s katerimi se pri zavodu za socialno zavarovanje oziroma pri zdravniški tej zavodu dokazuje pravico do zdravstvene pomoči. Da se to ne bi dogajalo, je ministrstvo za delo FLRJ z odredbo št. IV-1684/47 z dne 17. 4. 1947 odredilo, da velja potrdilo o zaposlitvi (obrazec 12) za takega državnega uslužbenca kot dokaz pravice do zdravstvene pomoči za njegove rodbinske člane tri mesece od dneva izdatve potrdila.

S to odredbo je premeščeno državni uslužbenec omogočeno, da si pri nastopu službe v novem službenem kraju priskrbi potrdilo o zaposlitvi in ga pošlje svoji rodbini v morebitno uporabo. Takšno potrdilo na državni uslužbenec obnovi vsake tri mesece.

Enaka obsejalna odredba velja tudi za vzkrepanega mornarja dolge plovbe oziroma za njegove rodbinske člane.

Državni zavod za socialno zavarovanje, podružnici v Ljubljani in Mariboru.

PRESKRBA

PREVZEM SLADKORJA IN MASCOB

MLO — gospodarski oddelek v Ljubljani poziva vse trgovce, da prevzamejo sladkor in olje v skladniški trg. podjetja MLO »Preharna«, Tyrševa cesta, po naslednjem vrstnem redu:

v torek 8. aprila: dopoldne trgovci od Z — Skander do P — Fezdri;

v sredo 9. aprila: dopoldne od P — Petkovšek do M — Martinec, popoldne od M — Marolt do K — Klemenčič;

v četrtek 10. aprila: dopoldne od K — Klemenčič do G — Gorjup, popoldne od G — Gorjana do A — Adamič.

Opozorjamo trgovce, da pripeljejo potrebno posodo za olje s seboj.

Potrošniki si lahko nabavijo drugi obrok sladkorja in olje (dodatek za april in redni obrok za maj) od 8. aprila dalje.

Razdeljevalci živil, ki imajo navedena živila že na zalogi, jih lahko takoj dele.

PODALJŠANJE ROKA DELITVE MOKE ZA APRIL

Trgovska podjetja vseh treh sektorjev in vse potrošnike v LR Sloveniji, vključno celo »B« obveščamo, da je rok za delitev moke podaljšan do vključno 11. aprila t. l.

Podaljšanje roka je bilo potrebno, ker se je pokazalo, da razdeljevalci v prvotno predpisanim roku ne bi mogli zadovoljiti vseh potrošnikov. Novega roka se morajo razdeljevalci in potrošniki strogo držati. Z 12. aprilom zapadejo vsi odrezki za moko, razen tistih, na katere kupujejo potrošniki kruh. Za ostala živila ostane rok (19. april) nespremenjen.

Iz pisarne ministrstva za trgovino in prekrbo LRS.

Cena za čokolado. U — polnjena čokolada kilogram na debelo 75,25 din, na drobno 82 din. U — navadna čokolada kilogram na debelo 73 din, na drobno 80 din.

»Preharna«, trg. podjetje MLO poziva vse odjemalce, da še danes vrnejo vse sode od olja v skladišče »Preharna« v Javnih skladiščih, Tyrševa 33.

V STALINGRAJSKIH OKOPIH

VIKTOR NEKRASOV

Roman

Nekoč je dejal:

»Borili se bomo do zadnjega vojaka. Rusi se vedno tako vojskujejo... Toda izgledov imamo vendarle malo. Nas lahko reši samo čudež. Drugače nas bodo zadavili. Zadavili nas bodo z organiziranostjo in s tanki.«

Čudež?

Nedavno so šli ponoči mimo vojaki. Bil sem dežurni pri telefonu in stopil sem iz okopa, da bi pokadil cigareto. Šli so in peli, tiho, polglasno. Niti videl jih nisem — slišal sem samo njihove korake po asfaltu in tiho, celo nekoliko otožno pesem o Dnjepru in o žerjavih. Pristopil sem. Borci so počivali vzdolž ceste, na položajih travni, pod akacijami. Migljali so s prikritimi tlečimi cigaretami. In od nekod izpod dreve se je slišal mlad, tih glas:

»Ne, Vas... Nikar ne govori. Boljše od naše nikjer ne najdeš. Pri moji veri da ne. — Kakor maslo je naša zemlja — mastna, prava... Celo emoknil je nekako na poseben način. — In kakšno žito zraste — čez glavo ti sega...«

Mesto pa je gorelo in rdeči odsevi so poskakovali po stenah tovarniških poslopij, neke čisto blizu so regljale brzostrelke — zdaj bolj na goso, zdaj bolj poredko — in kvišku so švigale rakete, pred seboj pa imas negotovost, skoraj neogibno smrt...

RAZGLAS

Republika cesta št. 12 Lesce-Bled-Bolnjska Bistrica (v odseku Bled-Bolnjska Bistrica) Petran zaradi modernizacije zaprta od 4. aprila 1947 do nadaljnjega za vozovni in avtomobilski promet, ki se hkrati preusmerja na okrajno cest. št. 104 in 105 Bled-Rečica-Milno.

Ministrstvo za gradnje.

ZA SPOMINSKO PLOŠČO PADLIH UČENCEV SREDNJE TEHNIŠKE SOLE V BEOGRADU

Srednja tehniška šola v Beogradu, Dušanova 1a, potrebuje podatke o tovariših, ki so bili njeni redni učenci in so padli v dobi 1941-1945 kot borci v narodno osvobodilni vojni ali kot žrtve fašizma. Šola namerava postaviti v šolskem poslopju spominsko ploščo in objaviti v tiskanem letnem izveščju za 1946/47 njihova imena s kratkimi življenjskimi podatki.

Zato šolska uprava prosi starše, sorodnike, tovariše in znance njihovih padlih učencev, da jim čimprej po pošti sporočijo ime in priimek padlega učenca, kje, kdaj in kako je umrl in kakšno dolžnost je opravljal. Navedite tudi izredne zasluge, pohvale in odlikovanja, ako jih je padli učenec dobil.

Obenem prosi šolska uprava, da ji podobne podatke pošljete tudi o njenih padlih učencih, ki so dokončali to šolo pred letom 1941.

PODALJŠANJE AVTORBUSNE PROGE CELJE-LJUBNO DO SOLČAVE

Dne 5. t. m. popoldne bo pričel voziti avtobus na progi Celje-Ljubno do Solčave po naslednjem vrstnem redu:

Odhod iz Celja ob 16.30, prihod v Ljubno ob 18.40, odhod ob 18.45, prihod v Solčavo ob 19.45, prihod v Plesnik ob 20.10.

Odhod iz Plesnika ob 4.30, odhod iz Solčave ob 4.44, prihod v Ljubno ob 5.50, odhod ob 6.00, prihod v Celje ob 8.10.

Opozorba: Zaznamo vozni avtobus samo do Solčave, pričetek obratovanja do Plesnika bo objavljen naknadno. DAPPS.

Danes sprejemamo objave samo do 10. ure popoldne.

DNEVNE VESTI

1. IV. se je pričel redni letalski promet na progi Beograd-Zagreb-Ljubljana in obratno. Avijon odhaja iz Beograda vsak dan ob 7. urah, v Zagreb in do 19.45 v Ljubljano. Iz Ljubljane odhaja proti Beogradu ob 10.30, pristane spetoma v Zagrebu in prispe v Beograd ob 13.50. Prevozne cene so naslednje: Ljubljana-Zagreb 400 din, Ljubljana-Beograd 1500 din, Zagreb-Beograd 1115 din. Zvezo z letališčem vzdržuje »Putnik« s svojimi avtobusi. Odhod avtobusa v Beograd ob 9.15, iz Beograda ob 20.30. Zvezo prodaja »Putnik«, ki sprejema tudi prijave.

Ker je bila s 1. aprilom uvedena nova evidenčna služba, se preklepuje pošiljanje mesečnih poročil o gradbeni delavnosti po obrazcih G.M. in po obrazcih za obnovitveno gradnjo. Vse ostalo, kar je v zvezi z reorganizirano poročevalsko službo, je razvidno iz navodil, ki so poslana vsem prizadetim. Ministrstvo za gradnje — Planski oddelek.

Glavni odbor Enotnih sindikatov Slovenije je sprejela telefonske številke. Nove telefonske številke so 50-32, 50-33. Delavska kuhinja v Domu sindikatov, Miklošičeva 22, ima novo telefonsko številko in sicer 50-31.

Preharna, trgovsko podjetje MLO, sporoča, da je preselila svoje poslovne prostore iz Tyrševa 33 na Tyrševa 15 (Evropa), dvorišče.

Centralna veterinarska bolnišnica v Ljubljani, Cesta v Mestni log 47, opozarja živalovneje, da pili konje samo ob ponedeljskih sredoah in petkih.

Ukinitelj voženj od nedeljah na avtobusni progi Celje-Planina. Obveščamo potujoče občinstvo, da obratuje od 1. aprila t. l. dalje avtobus na progi Celje-Planina samo ob delavnikih. — DAPPS.

Prihodni simfonistični koncert velikega razpisnega orkestra pod dirigentom Jakovom Cipelem bo v ponedeljek 14. aprila v Unionu. Na sporedu so: Lipovšek, Čajkovski, Cesar Franck, solistka Hilda Damazetovič-Horak. Vstopnice od torka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Dvorak: Zenin mrtvak, balada za solo, zbor in orkester bo ponovljena na koncertu v ponedeljek 21. aprila v Unionu. Vstopnice bodo od torka dalje v predprodaji v Matični knjigarni.

Zdravniško dežurno službo opravlja v nedeljo 6. aprila mestni zdravnik dr. Franta Mis, Poljanska 15, tel. 32-84; v ponedeljek 7. aprila mestni zdravnik dr. Mavrič Rus, Miklošičeva 6, tel. 21-35.

Dežurni lekarni v soboto 5. aprila: lekarna Lunek, Rešljiva cesta 1, in lekarna Komotar, Vič Tržanska cesta.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Drama

Sobota, 5., ob 20: Cankar: »Kralj na Betajevu«. Zaključena predstava za IV. arm. v ponedeljek 7. aprila bodo ponovili v Drami ob 15 predstavo za otrok »Veliko potovanje« izven. Na popoldansko uprizoritev te priljubljene pionirske igre opozarjamo okoljsko občinstvo.

Opera

Sobota, 5., ob 19.30: Glinka: »Ivan Susanin«. Red E.

V MARIBORU

Sobota, 5.: Zaprt.

Nedelja, 6., ob 14.30: Gounod: »Faust«. — Ob 20: Bil-Belocerkovski: »Življenje klič«. Obe predstavi izven.

LJUBSKO GLEDALIŠČE V CELJU

Ponedeljek, 7., ob 16: Jurčič: »Deseti brat«. Režija Jože Tomazič. Vstopnice so v predprodaji pri domaćih gledalcih blagajni od 11-13 in 2 uri pred predstavo.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

6.30 Koračnica, iz naših časopisov, dnevni spored — 6.45 Zabavna glasba — 7. Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije s SZ, razgovor s poslušalci in izpovedi »Studenec«: petje in recitacije — 10. Slovenske narodne pesmi poje Tone Petrovič, na harmoniki spremlja Avgust Slank — 19.15 Napoved časa, poročila — 19.30 Lajha glasba, mali oglasi, objave — 19.45 Pogovori s poslušalci — 20.10 Lajha glasba izvaja Mali orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Rudolfa Starša — 20.40 Po slovenskem svetu — 21. Orkestralna glasba českých avtorjev — 21.30 Ruske narodne pesmi v priredbi Aleksandrova poje Krasnozamski ansambl — 21.40 Vedri instrumentalni in vokalni soli — 22. Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda — 22.15 Pisana glasba do polnoči.

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA: UNION: Francoski film »Otroci paradiza«, prvi del, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15, 20.15 — MATICA: Sovjetski film »Bell se osamljeno jadro«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15, 20.15 — SLOGA: Francoski film »Gospod Hektore«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15, 20.15 — KODELJEVO: Sovjetski film »Glasbena komedija«, tednik. Predstave ob 20.15.

Občinstvo opozorjamo, da se ob nedeljah vrše v kinu Matič in kinu Slogi dopolne predstave ob 10.30!

MARIBOR: ESPLANADE: Francoski film »Serehadas«, tednik. — GRAJSKI: Sovjetski film »Ljubzen in koprena«, tednik. Predstave ob 16.30, 18.30, 20.30.

CELJE: METROPOL: Sovjetski film »Na daljnji plovbi«, tednik. — DOM: Sovjetski film »Mladost pesnika«, tednik.

KRANJ: Sovjetski barvni film »Mladost naše domovine«, tednik.

PTUJ: Češki film »Stirinajst pri mizi«, tednik.

MALI OGLASI

PRODAMO MOTOR na sesalni plin (augasmotor) 11 Ks in parni stroj 17 Ks. — Opekarna Pragersko.

POPELJASAM za neveljavno potrošniško izkaznico št. 1. D. 50219 Jazbinsek Marija, Suhodol 17. Zidani most, in nakaznico za čevlje s 30 točkami na isto ime. 70

TATRA AVTOMOBIL z malo rabljenimi gumami, dobro ohranjen je naprodaj. Interesenti naj se javijo v dopoldanskih urah v Frankopanski ulici 21, Ljubljana 1398

Kupimo

šivalni stroj

za šivanje vreč

Ponudbe poslati na

podjetje »NAVOD« Rakek

Naproza Ptuj

obvešča vse svoje člane,

da bo

redna letna skupščina

15. aprila t. l. ob 8. uri zjutraj

v Mestnem gledališču

PTUJ

Delavnica drž. železnice MARIBOR

potrebuje moške odn. ženske delovne moči in sicer:

100 pomožnih delavcev,

10 pleskarjev,

10 absolventov trg. akademije ali absolventov

drugih srednjih šol in

1 pravnika

Kolkovano prošnjo je predložiti

na gornji naslov do 15. aprila 1947

Glavni urednik: Ivan Bratko, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Naslov uredništva, uprave

in tiskarne »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 52-61 do 52-65.

Štev. ček rač. 60-404522. — Telef. štev. za naročnino »Ljudske pravice« 30-30,

Miklošičeva cesta 5. — Telefonska številka oglasnega oddelka 36-85.

20 kmečkih vozov

kompletnih, novih, proda

Državno avtobusno in prevoznisko

podjetje Slovenije

LJUBLJANA, Cankarjeva cesta 5

nabavni odsek

Sprejme se

s takojšnjim nastopom

2 vodovodna in ključavničarska

pomočnika in

2 avtomehanična pomočnika

Naslov:

Uprava mestnih podjetij

BLED

Kinoamaterji!

Kino-amaterska sekcija re-

publiškega odbora za foto-

amaterstvo in »Triglav

film« sklicujeta prvi de-

lavni sestanek kino-amater-

jev, ki se vrši v četrtek

3. aprila t. l. ob 20. uri v

fizikalni dvorani Univerze

Kongresni trg, Ljubljana

Knjigovodjo

veščega poenotnega računovodstva

gradbenega tehnika

in

veščo pisarniško moč

z znanjem strojeписа, po možnosti

stenografije

sprejememo takoj

Ponudbe na:

Gospodarska podjetja

okraja Jesenice—Radovljica

EXPORT

Podjetje za uvoz in izvoz

LJUBLJANA

Gajeva ul. št. 6